

MENINGER OM TØMMERFORHANDLERE, OFFENTLIG FORVALTNING OG EGEN SKOG BLANT EIERE AV SMÅ SKOGER I KOMMUNENE RENNEBU, MELDAL OG ORKDAL

OPINIONS ABOUT TIMBER DEALERS, PUBLIC MANAGEMENT AND PRIVATE
OWNERSHIP AMONG OWNERS OF SMALL FORESTS IN THE MUNICIPALITIES
OF RENNEBU, MELDAL AND ORKDAL

TERJE MYRLAND

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
INSTITUTT FOR NATURFORVALTNING
MASTEROPPGAVE 30 STP. 2011

Forord

Denne masteroppgaven representerer avslutningen på fem års studier ved Universitetet for Miljø og Biovitenskap. Arbeidet ble gjennomført våren 2011.

Jeg har sett på eierne av små skogeiendommer i Orkladalføret - hva de tenker om det å eie skog og deres forhold til tømmerforhandlere og skogbrukssjefer. Dette har vært en omfangsrik prosess der har lært meg mye om både skogeiere og egen kapasitet.

Det er mange som skal takkes. Først alle respondentene som tok seg tid til å besvare et omfangsrikt spørreskjema. Professor Ole Hofstad for konstruktive tilbakemeldinger og godt samarbeid underveis i prosessen. Even Bergseng og Stian Stensland ved Institutt for Naturforvaltning og Gro Follo ved Senter for Bygdeforskning har vært gode diskusjonspartnere om utforming av spørreskjema og behandling av data. Ragnhild Grefstad, Kjell og Gudrun Myrland har vært kritiske korrekturlesere og til slutt alle som på et eller annet vis har vært til stede i diskusjoner og tankearbeid i forbindelse med gjennomføringen av arbeidet.

Ås 16 mai 2011

Terje Myrland

Sammendrag

Undersøkelsen hadde til hensikt å kartlegge holdninger og meninger blant eiere av små skogeiendommer i Rennebu, Meldal og Orkdal kommuner i Sør-Trøndelag. Ved hjelp av en postbasert spørreundersøkelse skulle skogeierne på en skala fra en til fem verdsette påstander og spørsmål innen følgende tema: Skogens betydning, tømmerforhandlerne, skogbrukssjefen, skogens funksjon, skogens goder, aktuelle skogtjenester for dem å kjøpe og avgjørende faktorer ved valg av hvem de kjøpte tjenestene fra. Det ble funnet signifikante forskjeller mellom ulike grupper for hvordan temaene ble vurdert. Det ble også beskrevet seks skogeiertyper. Disse var tradisjonisten, moderaten, forvalteren, entusiasten, realisten og pessimisten. Skogeierne er forskjellige. Konkurransen om disses tømmerressurser vil etter alt å dømme hardne til. Dette vil føre til at tømmerforhandlerne og den offentlige forvaltningen mer enn før må tilpasse seg skogeierne, ikke motsatt.

Abstract

The survey intended to identify objectives and motivations of small-scale forest owners in Rennebu, Meldal and Orkdal municipalities in Sør-Trøndelag. By using a five point scale, the forest owners were to value statements and questions within following topics: meaning of the forest, timber dealers, public management, forest functions, goods that the forest inhabits, forest services for the owners to buy and decisive factors in the choice of who they would buy services from. It was found significant differences between different groups of how these topics were valued. The present study also included the making of a typology of forest owners. Six types were described. These were the traditionalist, the moderate, the manager, the enthusiast, the realist and the pessimist. Forest owners are different. The competition for these forest owners' timber resources will most likely become tougher. This will force timber dealers and public management to adapt to the forest owners and not the other way around.

Innholdsfortegnelse

1.0 Bakgrunn	1
1.1 Skog og skogeiere	1
1.2 Temavalg	2
1.3 Aktuelle aktører	2
2.0 Teori	3
3.0 Problemstilling	5
4.0 Metode	6
4.1 Kvalitativ og kvantitativ metode	6
4.2 Prosessen	6
4.3 Undersøkelsen	6
4.4 Utvalg og undersøkelsesområde	7
4.5 Statistiske analyser	9
4.5.1 Faktoranalyse	9
4.5.2 Grupperinger og t-tester	9
4.5.3 Skogeiertyper	10
5.0 Resultater	11
5.1 Beskrivende statistikk	11
5.2 Resultater av faktoranalysen	12
5.2.1 Skogens betydning	12
5.2.2 Tømmerforhandlerne	13
5.2.3 Skogbrukssjef	14
5.2.4 Skogens funksjon	15
5.2.5 Skogens goder	16
5.2.6 Hva er viktig for å hogge?	17
5.2.7 Hva er aktuelt å kjøpe?	18
5.2.8 Vektleggelse ved valg av tømmerforhandler	19
5.3 Forskjeller mellom ulike grupper av skogeiere	20
5.3.1 T-tester og variansanalyser	20
5.3.2 Skogens betydning	21
5.3.3 Tømmerforhandlerne	22
5.3.4 Skogbrukssjefene	23
5.3.5 Skogens funksjon	24

5.3.6 Skogens goder	25
5.3.7 Hva er viktig for å hogge?	27
5.3.8 Hva er aktuelt å kjøpe?	28
5.3.9 Viktig ved valg av aktør	29
5.4 Skogeiertyper	30
5.4.1 Clusteranalyse	30
6.0 Diskusjon.....	33
6.1 Gjennomføring av undersøkelsen.....	33
6.2 Spørreskjema og besvarelser	33
6.3 Variabler som verdsettes	34
6.4 Kvinner og menn.....	34
6.5 Eiendomsstørrelse	34
6.6 Alder.....	35
6.7 Skogbruksplan	35
6.8 Andre funn.....	36
6.9 Skogeiertypene	36
7.0 Oppsummering	37
8.0 Konklusjon	37
9.0 Forslag til videre arbeid.....	37
Litteraturliste	38
Vedlegg 1	41
Vedlegg 2	42
Vedlegg 3	49

Tabelloversikt

Tabell 1. Produktivt skogareal og eiernes alder.	11
Tabell 2. Beskrivelse av skogeierne.	11
Tabell 3. Faktoranalyse skogens betydning.	12
Tabell 4. Beskrivelse av komponenter fra skogens betydning.	12
Tabell 5. Faktoranalyse tømmerforhandlerne.	13
Tabell 6. Beskrivelse av komponenter fra tømmerforhandlerne.	13
Tabell 7. Faktoranalyse skogbrukssjef.	14
Tabell 8. Beskrivelse av komponenter fra skogbrukssjef.....	14

Tabell 9. Faktoranalyse skogens funksjon.	15
Tabell 10. Beskrivelse av komponenter fra skogens funksjon.	15
Tabell 11. Faktoranalyse skogens goder.	16
Tabell 12. Beskrivelse av komponenter fra skogens goder.	16
Tabell 13. Faktoranalyse hva er viktig for å hogge.	17
Tabell 14. Beskrivelse av komponenter fra viktig for å hogge.	17
Tabell 15. Faktoranalyse aktuelle tjenester å kjøpe.	18
Tabell 16. Beskrivelse av komponenter fra aktuelle tjenester å kjøpe.	18
Tabell 17. Faktoranalyse valg av tømmerforhandler.	19
Tabell 18. Beskrivelse av komponenter valg av tømmerforhandler.	19
Tabell 19. Gruppeinndeling.	20
Tabell 20. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens betydning.	21
Tabell 21. T-tester mellom gruppene og komponenter fra tømmerforhandlerne.	22
Tabell 22. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogbrukssjefene.	23
Tabell 23. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens funksjon.	24
Tabell 24. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens goder.	25
Tabell 25. T-tester mellom gruppene og komponenter fra hva er viktig for å hogge.	27
Tabell 26. T-tester mellom gruppene og komponenter fra hva er aktuelt å kjøpe.	28
Tabell 27. T-tester mellom gruppene og viktig ved valg av aktør.	29
Tabell 28. Resultat av variansanalysen, komponentene mot clusterinndelingen.	31
Tabell 29. Gjennomsnittsverdier skogeiertypenes verdsettelse av komponentene.	32
Tabell 30. Beskrivelse av skogeiertypene.	32

Figuroversikt

Figur 1. Kart over undersøkelsesområdet (Statens kartverk 2010).	8
Figur 2. Variansanalyse komponenten rekreasjon mot kommune.	21
Figur 3. Variansanalyse komponenten økonomi mot kommune.	23
Figur 4. Variansanalyse komponenten næring mot kommune.	24
Figur 5. Variansanalyse komponenten ingen goder mot kommune.	26
Figur 6. Variansanalyse komponenten lønnsomhet mot kommune.	27

1.0 Bakgrunn

1.1 Skog og skogeiere

I Norge finnes det nesten 120 000 personlige skogeiere som hver eier mer enn 25 dekar produktiv skog. I Sør-Trøndelag er det totalt ca. 7500 skogeiendommer (2009) og av disse er godt over 5000 mellom 25 og 500 dekar produktiv skog (Statistisk sentralbyrå 2009b). Det er disse skogeierne undersøkelsen handler om.

Regjeringen ønsker økt avvirkning og bruk av trevirke som bidrag i klimasammenheng (Brekke 2011). Dette er ingen nyhet. I flere tiår har myndighetene gjennom virkemidler som skogfond (tidligere skogavgift), tilskudd til vegbygging og drift i bratt terreng med mer hatt målsetting om stadig økt uttak og bruk av råstoff fra skogen. Dette har ikke slått til, men heller resultert i en økt andel stående gammelskog (Svendsrud 2011). Antall skogeiere med inntekt fra skogbruket i 2009 sank med 5 % sammenlignet med 2008. Det hadde sammenheng med lave tømmerpriser og lav avvirkning som følge av finanskrisen (Statistisk sentralbyrå 2011). Statistisk sentralbyrå melder videre at inntekt fra skog har sammenheng med eiendommens størrelse. Det kan derfor forventes at skogeierne omtalt i denne sammenheng hadde lite eller ingen inntekt fra sin skog. Da er det en utfordring når det er hos denne gruppen den økte avvirkningen vil måtte komme (Svärd 2003).

Man skulle i utgangspunktet tro at skogeierne var profittmaksimerende. Det kan imidlertid være andre faktorer enn de økonomiske som påvirker aktivitetsnivået på mange eiendommer (Follo et al. 2006; Hujala et al. 2007). Med det menes hogst, skogkultur og annen næringsaktivitet i skogen. Follo et al. (2006) fant at for 69 % av skogeierne bidro inntekten fra skogen med mellom 0 og 5 % av husholdningens samlede inntekter. Ofte er det økonomiske resultater ved tiltak en forventer skal være utslagsgivende for at skogeierne skal øke aktiviteten. Gode tømmerpriser, driftskostnader og tilgang på tømmer var skogeierforbundets fasit for å øke avvirkningen (Tilley 2007). Det var et svar på Follo et al. (2006) sin forklaring om at den synkende avvirkningen ikke bare handlet om økonomi, men også andre ikke-økonomiske faktorer. Innlegget ble besvart med "Pris/økonomi betyr mye for hogst, men pris/økonomi betyr ikke alt for hogst" (Follo 2007), før det i påfølgende nummer av Norsk skogbruk ble påpekt at pris nok var viktig, men skogeiers alder, utdanning og jobbsituasjon var vel så viktig for avvirkningsnivået hos den enkelte (Bergseng & Baardsen 2007). Det er

uenighet om hva som er skogeiernes målsettinger og hva som skal til for at skogeierne bestemmer seg for å gjennomføre en hogst.

1.2 Temavalg

Tema for masteroppgaven ble bestemt etter at både private og offentlige aktører i skogbruket i Trøndelag ble forespurt om innspill til tema og problemstillinger. SB-Skog ga i denne runden innspill om at de ønsket å få undersøkt hvilke interesser og preferanser små skogiere hadde.

1.3 Aktuelle aktører

I Trøndelag har tømmermarkedet vært dominert av skogiersamvirket, representert ved Allskog BA (Norges Skogierforbund 2011). Dette er et andelslag med eiere fra sunnmøre og Røros i sør til og med Troms i nord (Allskog 2011). I tillegg til kjøp av tømmer og salg av skogtjenester er noen av aktivitetene næringspolitikk og utviklingsarbeid. De har også datterselskaper innen blant annet bioenergi og naturbasert reiseliv.

En annen aktør som opererer i Trøndelag er Nortømmer AS. Dette er i likhet med Allskog en medlemsorganisasjon som opprinnelig var en del av skogierorganisasjonen Norskog. De har siden 1998 vært et eget selskap (Nortømmer 2011). Per i dag har de en fast representant i Nord-Trøndelag, men vil antagelig også få en fast representant i Sør-Trøndelag (pers medd. Svanøe-Hafstad 2010).

SB-Skog ble dannet som felles driftsapparat til Statskog og Borregaard skoger i 1997. Bakgrunn for etableringen var økende kostnadsnivåer og en synkende avvirkning på 1970 og 1980 tallet. På starten av 1990 tallet sank tømmerprisene og det ble av Statskog og Borregaard vurdert som hensiktsmessig å danne et felles driftsselskap for avvirkning av skogressursene i Hedmark fylke (SB-Skog 2008). Selskapet har de senere årene utvidet sine virksomhetsområder og geografi og sier selv de har gått veien fra et rent driftsselskap til å være en markedsutfordrer. Med økt bemanning i blant annet Sør-Trøndelag, vil SB-Skog være med i kampen om markedsandelene. De var derfor interessert i en kartlegging av den største gruppen skogiere, nemlig de små (Statistisk sentralbyrå 2009b).

2.0 Teori

Skogbruket er, og har vært gjennom store endringer (Størdal & Lien 2005; Vik 2009). Fra et bestand blir etablert og til det er hogstmodent tar det gjerne to generasjoner, avhengig av vekstforhold. Siden andre verdenskrig har den tekniske utviklingen i skogbruket vært stor. Før var det vanlig å drive skogen selv. I dag utfører en entreprenør hogsten på noen dager (Vik 2009). Strukturendringen og synkende lønnsomhet i landbruket har gjort at stadig færre driver landbruksrelatert virksomhet (Statistisk sentralbyrå 2009a). Fra å drive skogen som del av gårdsdriften er skogeieren blitt grunneier med andre inntektsveier enn de tradisjonelle landbruksnæringene (Karppinen 1998; Sellæg et al. 2005; Størdal & Lien 2005).

Hvilke verdier den enkelte ser og hvilke målsettinger en har for sin skogeiendom vil være forskjellig (Hugosson & Ingemarson 2004; Ingemarson et al. 2006). I en undersøkelse blant skogeiere i Trøndelag fant Follo et al. (2006) at utdannelsesnivå, yrke og generell kunnskap den enkelte skogeieren hadde om skog hadde mye å si for interessen for og hvordan den enkelte så på skogen sin. Det var sammenfallende med Størdal & Lien (2005), som fant at mennesker med ulik bakgrunn hadde ulike preferanser om hva de mente var viktig med sine eiendommer.

Nye skogeiere vil ha nye behov (Hujala et al. 2007). Med det menes at færre skogeiere med kunnskap knyttet til skogbruk vil føre til andre måter å drive eiendommene på. Kontakten med aktørene i skogbruket, både offentlig og privat, nevnes av flere som viktig for å øke aktiviteten. Lönnstedt (1997) fant at de allerede aktive eierne var mer selvstendige med tanke på å ta avgjørelser. Skogeiere med mindre erfaring ønsket i høyere grad hjelp til å ta beslutninger i egen skog. I lys av at stadig færre har førstehånds erfaring eller skogfaglig utdanning kan man driste seg til å si at de som står for veiledning bør fokusere på å være brukerorienterte og ta utgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov (Hujala et al. 2007).

Dette kan bli en utfordring. Den offentlige veiledningstjenesten har i den senere tid blitt nedprioritert. Mange oppgaver som tidligere var kommunale har blitt flyttet over på blant andre skogeierandelslagene (Vik 2009). Disse har i sin tur trappet ned den oppsøkende virksomheten, noe som har gitt seg utslag i at mange skogeiere sjelden snakker med verken skogbrukssjefen eller tømmerforhandlerne (Follo et al. 2006). Det er imidlertid ikke bare profesjonelle rådgivere som påvirker skogeiere når beslutninger skal tas. Ofte er råd fra

familiemedlemmer, egne og andre skogeieres erfaringer like viktig (Knoot & Rickenbach 2011).

I løpet av sin eierperiode tar en skogeier i gjennomsnitt 6 hogstavgjørelser (Lönnstedt 1997). Tallet for skogeierne i denne undersøkelsen er antagelig lavere da undersøkelsen er konsentrert blant de minste. Skogeiere som allerede er aktive har oftere rutiner for hvordan de driver eiendommen. Med det menes til hvem de selger tømmer og kjøper skogtjenestene av (Lönnstedt 1997; pers medd. Svanøe-Hafstad 2010). Den oppsøkende virksomheten kan derfor ha en større effekt hos de passive eierne. Disse ønsket i større grad å sette eiendommene sine inn i langsiktige driftsavtaler, der avgjørelser om hogst, kvantum, tid og sted ble bestemt av andre (Lönnstedt 1997). Hujala et. al (2007) fant at dette kunne bli viktigere blant framtidens skogeiere. Det vil kreve at disse skogforvalterne lytter til eiernes ønsker og har respekt for meningene den enkelte har om drift og forvaltning (Hujala et al. 2007).

Hvordan skogeieren motiveres avhenger av hvilken type skogeier det er snakk om (Boon et al. 2004). Basert på hvordan de verdsetter temaer knyttet til drift og eierskap av skog har det vært definert flere skogeiertyper (Boon et al. 2004; Ingemarson et al. 2006; Karppinen 1998). Boon et al. (2004) fant i en dansk undersøkelse 3 typer. Det var 1: “the classic forest owner”, 2: “the hobby owner” og 3: “the indifferent farmer”. Den første ble kjennetegnet av at de verdsatte inntekt fra skogen i høyere grad enn de andre gruppene. Den andre anså skogen som arena for hobbyaktiviteter. Den tredje var med unntak av estetiske verdier, plante og dyreliv, likegyldig til skogen sin. Ingemarson et al (2006) fant 5 typer. På bakgrunn av hvordan de verdsatte ulike variabler fikk de navnene 1: “traditionalist”, 2: “economist”, 3: “conservationist”, 4: “passive” og 5: “multiobjective”. I den første gruppen ble skogen ansett som arvegods og mange hadde skogbruksplan. Også i den andre gruppen hadde mange arvet eiendommene, men det var ikke automatikk i at neste generasjon skulle ta over. Den tredje gruppen eide relativt små eiendommer og bodde et stykke unna. De hadde middels kunnskap om skog. Gruppe 4 oppsøkte sjelden eiendommen og få hadde skogbruksplan. Den siste gruppen hadde relativt lav utdanning, men høyt kunnskapsnivå om skogen. Utdannelsesnivå og kunnskap om skog varierte mellom gruppene, men hadde ingen sammenheng. Karppinen (1998) fant fire typer, 1: “multiobjective”, 2: “recreationists”, 3: “self-employed owners” og 4: “investors”.

3.0 Problemstilling.

SB-Skog vil som konkurrent til skogeiersamvirket inn i markedet for omsetning av tømmer og skogtjenester i Sør-Trøndelag. For dem vil det være en fordel å ha best mulig kjennskap til skogeierne som har størst potensial for å øke aktiviteten. Hensikten med oppgaven er å beskrive eierne av små skogeiendommer i Rennebu, Meldal og Orkdal kommuner. Hvordan vurderer ulike grupper blant skogeierne følgende temaer?

- Skogens betydning for den enkelte og hva de mener er viktig når de oppsøker egen eiendom
- Temaer og meninger knyttet til tømmerforhandlerne og deres funksjon
- Temaer og meninger knyttet til skogbrukssjefene og deres funksjon
- Hva skogeierne selv mener skogen skal bidra med i samfunnet
- Hvilke goder de selv mener å ha ved å eie skog
- Hvilke tjenester de tror er aktuelle for dem å kjøpe fra tømmerforhandlerne
- Hva som skal til for å ta en avgjørelse om hogst
- Hva er avgjørende for hvem skogeierne i de ulike gruppene velger til å gjennomføre tiltak på sin eiendom

Basert på hvordan skogeierne vurderer de ulike temaene vil ulike skogeiertyper bli beskrevet. Kan dette brukes som et verktøy for best mulig å tilpasse SB-Skog sitt tilbud til skogeierne?

.

4.0 Metode

4.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Metodelæren skiller mellom kvalitativ og kvantitativ metode. I kvalitative undersøkelser er hensikten å få fram detaljert informasjon om et tema fra et begrenset antall respondenter. Den kvantitative metoden samler informasjon fra et stort antall enheter, som igjen lar seg kategorisere og behandles statistisk (Johannessen et al. 2008). Den type informasjon man samler inn er definert av undersøkeren og avdekker ikke alle nyanser av meninger som måtte finnes blant respondentene. Det stilles derfor store krav til utformingen av spørreskjema og det vanligste er å benytte spørreskjema med lukkede svaralternativ (Jacobsen 2002).

4.2 Prosessen

En enkeltstående spørreundersøkelse er en tverrsnittsundersøkelse som gir informasjon om en gruppe på et tidspunkt. Man kan ikke trekke noen konklusjoner over tid, for eksempel at eldre skogeiere liker skogen bedre nå enn de gjorde tidligere (Johannessen et al. 2008). Jacobsen (2002) skriver at den kvantitative metoden med fordel kan kombineres med den kvalitative. Det ble også gjort i denne undersøkelsen. Flere skogeiere ble kontaktet for å diskutere mulige innfallsvinkler for å identifisere holdninger og meninger. Informasjonen som kom fram ble senere brukt ved utformingen av spørreskjemaet. Det ble også brukt spørsmål fra spørreskjemaet “Den nye skogeieren” (Follo et al. 2006) og en rapport om virkemidler og bonusordninger blant medlemmer i Mjøsen skogeierforening (Størdal & Lien 2005). Disse undersøkelsene var ment for alle eiendomsstørrelser. De ble derfor modifisert noe for å passe målgruppen bedre.

4.3 Undersøkelsen

Det første spørsmålet i en spørreundersøkelse er det viktigste (Dillman et al. 2009). Det må være utformet på en måte som gjør at alle som mottar det føler at de kan svare, men samtidig interessant nok til at de fortsetter på skjemaet (pers medd. Stensland 2010). Spørreskjemaet hadde fem hoveddeler:

- Viktige momenter når skogen oppsøkes. Omtales som skogens betydning.
- Kjennskap til og inntrykk av aktører som tilbyr skogtjenester. Omtales som tømmerforhandlerne.

- Kommunal skogforvaltning og meninger om denne. Omtales som skogbrukssjefen.
- Holdnings og meningsspørsmål angående skogens funksjoner og goder, aktuelle tjenester, avgjørende faktorer for å ta en hogstavgjørelse og avgjørende for valg av aktør.
- Ytre kjennetegn på skogeierne.

Det ble forsøkt å redusere antall hopp i skjemaet til et minimum. Dette for å unngå frafall underveis. Hovedspørsmålene hadde flere variabler som skulle vurderes på en fem-trinns likertskala (Johannessen et al. 2008; Likert 1932). Respondentene hadde også mulighet til å svare vet ikke på samtlige av disse spørsmålene. Spørreskjemaet er vedlagt som vedlegg 2.

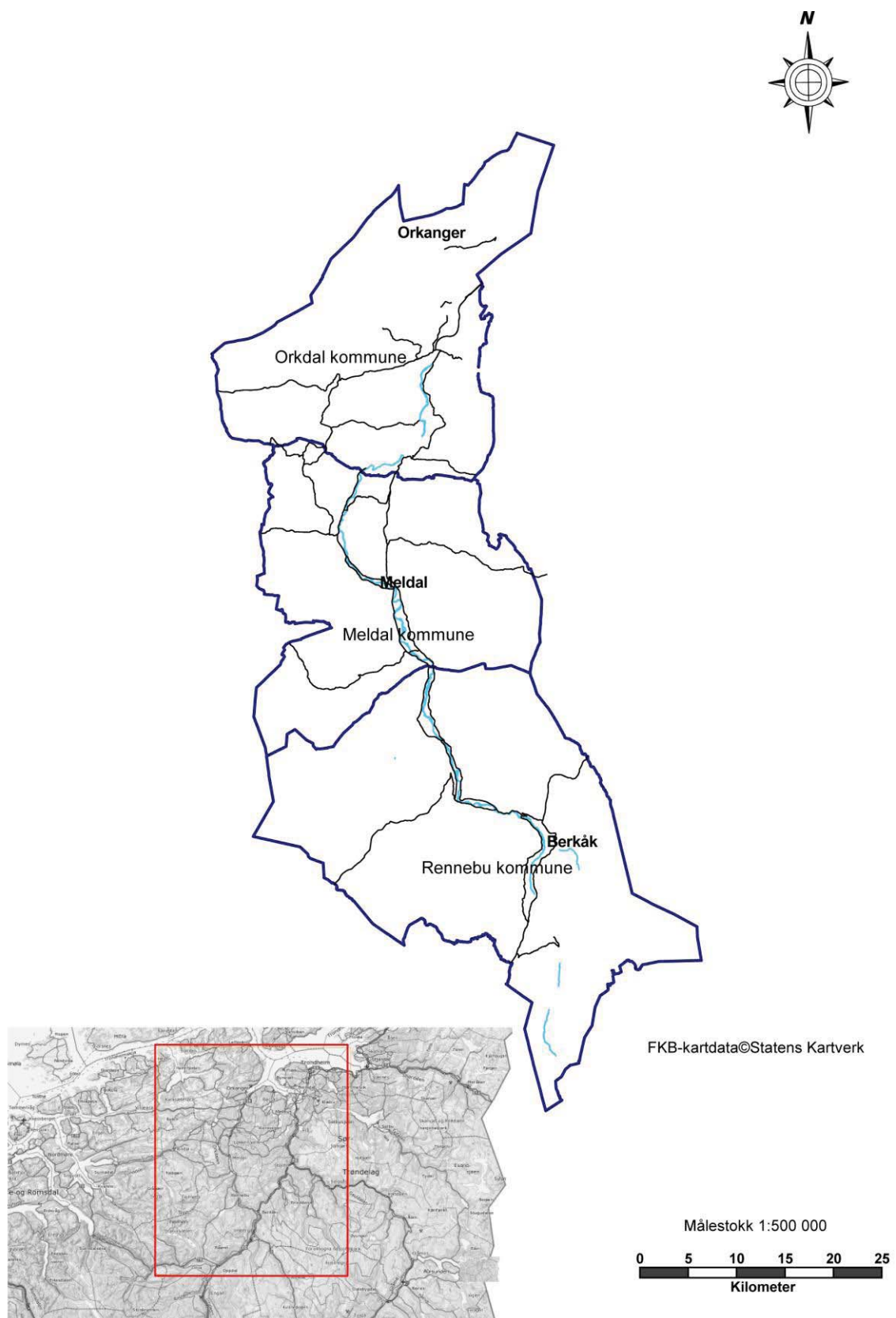
Det ble på forhånd antatt at de skogeierne undersøkelsen gjaldt, hadde begrenset interesse for aktivitet på eiendommen. Det var derfor viktig å synliggjøre fordelene respondentene hadde ved å delta i undersøkelsen (Dillman et al. 2009). Det ble forfattet et følgebrev som inneholdt informasjon om undersøkeren, oppgaven og hvordan respondentenes anonymitet skulle ivaretas. I tillegg var alle som svarte med i trekningen av en bok om skog og skogbruk. Følgebrevet er vedlagt som vedlegg 1. Det ble i tillegg skrevet en artikkel om undersøkelsen i lokalavisen. Denne finnes vedlagt som vedlegg 3.

4.4 Utvalg og undersøkelsesområde

Populasjonen var skogeiere som eide mellom 25 og 500 dekar produktiv skog.

Undersøkelsesområdet var kommunene Rennebu, Meldal og Orkdal i Sør-Trøndelag. Se figur 1. Det ble det besluttet å ekskludere alle eiendommer registrert som dødsbo, fellesbeiter og sameier. I tillegg ble kommuneskoger og skogeiere med utenlandsk adresse tatt ut av utvalget. Det førte til et utvalgsrom på 750 skogeiere. Målet var at rundt 500 skogeiere skulle motta spørreskjemaet. Det ble benyttet systematisk tilfeldig utvalg der hver tredje respondent ble kastet ut av utvalget. Noen dubletter ble oppdaget. Med disse fjernet ble det endelige utvalget 499 respondenter. Disse fikk tilsendt spørreskjema, følgebrev og frankert svarkonvolutt. Kontaktinformasjonen ble stilt til rådighet av Orkla Landbruk (pers medd. Wormdal 2010).

Skogbruket har hatt stor betydning i alle de undersøkte kommunene. Det fantes flere sagbruk og eksport av trelast i regi av M. Thams & Co.s fabrikk Strandheim Brug på Orkedalsøren (nå Orkanger) var viktig på 1800 tallet. I tillegg var Løkken Verk en stor avtager av tømmer, da særlig på 1600 tallet (Havdal 1972; Stokkan & Askheim 2010).

Figur 1. Kart over undersøkelsesområdet (Statens kartverk 2010).

4.5 Statistiske analyser

Alle analyser ble gjort i statistikkprogrammet JMP versjon 8 (SAS 2010). Variabler vurdert på skala fra 1 til 5 ble kodet direkte. Alle vet ikke-svar og der det manglet svar ble kodet om så de ikke skulle påvirke analysene. Tabeller og figurer ble laget i Excel (2010).

Statistikkarbeidet forløp som følger:

- Beskrivende statistikk.
- Faktoranalyse (Principal component analysis).
- Sammensetting av nye komponenter.
- Gruppeinndeling.
- T-tester og variansanalyser mellom komponenter og grupperinger.
- Clusteranalyse for å finne skogeiertyper.

Beskrivende statistikk ble utarbeidet fra ytre kjennetegn skogeiernes ble spurt om. Antall, gjennomsnitt og standardavvik ble presentert på eiendomsstørrelse og eiernes alder. Annen informasjon ble presentert med antall og prosentandeler av totalen.

4.5.1 Faktoranalyse

Faktoranalyser ble gjort for å redusere antall variabler på hovedspørsmålene. Analysen fant trekk i måten respondentene svarte og gjorde det mulig å slå sammen variabler til nye komponenter (Johannessen 2009). Hvor mange komponenter som kunne trekkes ut fra hvert hovedspørsmål ble bestemt med Latent root kriteriet. Alle komponenter med Eigenvalue over 1 ble brukt i faktorrotasjonen. Det ble benyttet Varimax rotasjon (Silkose 2010). For at en variabel kunne inngå i en komponent måtte den ha en faktorladning på 0,5 eller bedre (Sannes 2004). Reliabilitetskontroll var ved Cronbachs α . I følge Sannes (2004) skulle denne være 0,7. Cronbachs α ble presentert sammen med variablenes faktorladninger i de nye komponentene.

4.5.2 Grupperinger og t-tester

Respondentene ble gruppert på kjønn, høyere utdanning eller ikke, om de hadde skogbruksplan og hvorvidt de bodde på eiendommen. For alder og eiendomsstørrelse, ble inndelingen gjort med K-means clusteranalyse (Silkose 2010). Sammenligningen av gruppens gjennomsnittssvar ble gjort med t-tester (Løvås 2004). Forutsetning for dette var at respondentene hadde vektlagt vurderingsskalaen på hvert spørsmål likt og at variablene kunne

anses som kontinuerlige (Størdal & Lien 2005). Alle grupper ble testet mot komponentene og signifikante forskjeller ble rapportert på 1 %, 5 % og 10 % nivå. Ved funn av signifikante forskjeller ble tilhørende p-verdi oppgitt i kommentarene.

4.5.3 Skogeiertyper

For å identifisere ulike skogeiertyper ble det benyttet hierarkisk clusteranalyse med Ward utvelgelse (Hair et al. 1998). Skogeiernes ble delt i grupper som seg i mellom var mer homogene i hvordan komponentene ble vurdert enn alle samlet. Hair et al. (1998) skriver at antall cluster en bør trekke ut av en populasjon er et spørsmål som undersøkeren selv må ta stilling til. En bør imidlertid ha en plan for et omtrentlig antall, for eksempel mellom 2 og 7.

Hvilke komponenter som bidro i de ulike gruppene, ble funnet ved variansanalyse med gruppene mot komponentene. Grensen for om en komponent var signifikant eller ikke var om den enkeltes F-verdi var høyere enn kritisk F-verdi. Den ble funnet ved hjelp av Bonferoni korreksjon (Anon 2007). Det innebar at signifikansnivået, $\alpha=0,05$ ble dividert på antall komponenter.

5.0 Resultater

Av de utsendte spørreskjemaene kom det i retur 205 helt eller delvis utfylt. Noen respondenter ga tilbakemelding om at eiendommen var solgt eller at de av andre årsaker ikke ville delta i undersøkelsen. Noen skjema kom i retur grunnet feil adresse. Inkludert noen dødsfall utgjorde dette 25 respondenter. Det totale antall respondenter ble derfor 474. Total svarrespons ble ca. 43 %. Kommunevis kom det 44,84 % fra Rennebu, 47,69 % fra Meldal og 38,14 % fra Orkdal.

5.1 Beskrivende statistikk

Tabell 1 og 2 viser demografiske trekk ved skogeierne. Eiendomsstørrelse og alder er vist i tabell 1. 15 respondenter ble ekskludert fra beregningen av eiendomsstørrelse på grunn av store avvik fra den opprinnelige størrelseskategorien. Mange unnlot å svare på enkelte spørsmål. Dette gjaldt både på alder, areal og kommune. Det var årsaken til ulike totalsummer og avvik kommunene summert med totalsum.

Tabell 1. Produktivt skogareal og eierens alder.

	Produktivt skogareal			Eiers alder		
	Antall	Gjennomsnitt	Standardavvik	Antall	Gjennomsnitt	Standardavvik
Totalt	156	240,1	136,6	204	57,6	12,5
Rennebu	49	262,2	143,8	78	55,9	12,9
Meldal	24	227,6	137,7	31	58,4	11,7
Orkdal	79	226,6	133,9	90	59,1	12,4

Tabell 2 viser andel kvinnelige skogeiere, andel med skogbruksplan, bor på eiendommen og utdannelsesnivå. På spørsmål om skogbruksplan var det mulig å svare vet ikke. Disse skogeierne ble i tabell 2 og i resten av analysene behandlet som at de ikke hadde skogbruksplan.

Tabell 2. Beskrivelse av skogeierne.

	Kvinnelige skogeiere		Skogbruksplan		Bor på eiendommen		Høyere utdanning		Skogfaglig utdanning	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Totalt	22	10,7 %	109	53,7 %	125	77,2 %	59	29,1 %	59	29,1 %
Rennebu	12	15,4 %	31	40,4 %	45	75,0 %	21	27,3 %	22	28,9 %
Meldal	3	9,7 %	19	63,3 %	17	65,4 %	10	33,3 %	10	33,3 %
Orkdal	7	7,8 %	55	61,1 %	61	83,4 %	28	31,1 %	25	28,1 %

5.2 Resultater av faktoranalysen

Analysen slo sammen flere variabler til nye komponenter. Disse fikk navn basert på variablene som inngikk.

5.2.1 Skogens betydning

59 % av respondentene oppsøkte skogen sin minst en gang i måneden. Spørsmålet om skogens betydning hadde 7 variabler. Uthevede tall i tabell 3 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 3. Faktoranalyse skogens betydning.

Variabel	Komponenter	
	Rekreasjon	Skogproduksjon
Turgåing	0,81	0,03
Jakt	0,47	0,10
Fiske	0,67	0,12
Oppleve dyre og planteliv	0,87	0,08
Hogge ved/tømmer	0,05	0,85
Bær og sopplukking	0,53	0,42
Se på skogtilstand/vurdere tiltak	0,15	0,86
Cronbach's α hele datasettet		0,71

Tabell 4 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 4. Beskrivelse av komponenter fra skogens betydning.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Rekreasjon	190	3,08	2,94	3,21	21,58 %
Skogproduksjon	194	3,52	3,38	3,65	42,27 %

5.2.2 Tømmerforhandlerne

79,6 % av skogeierne kjente kun til Allskog. 2,49 % hadde hørt om Nortømmer, mens 4,48 % kjente til SB-Skog. 25 % hadde hatt skogfaglig kontakt med en tømmerforhandler. Av disse var 20 % fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen. Hovedspørsmålet hadde 8 variabler. Uthevede tall i tabell 5 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 5. Faktoranalyse tømmerforhandlerne.

Variabel	Komponenter	
	Kortsiktig fokus	Langsiktig fokus
Tømmerpris	0,75	-0,04
Driftskostnader	0,71	0,21
Plantekostnader	0,20	0,77
Kostnader til ungsogpleie	0,01	0,89
Vegplan/ vedlikehold	0,32	0,63
Serviceinnstilling	0,72	0,40
Personlige egenskaper	0,52	0,44
Tillit til faglig kompetanse	0,76	0,22

Cronbach's α hele datasettet	0,82
-------------------------------------	------

Tabell 6 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller bedre.

Tabell 6. Beskrivelse av komponenter fra tømmerforhandlerne.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Kortsiktig fokus	138	4,02	3,91	4,13	68,12 %
Langsiktig fokus	128	3,07	2,92	3,22	17,19 %

5.2.3 Skogbrukssjef

30 % av respondentene hadde skogfaglig kontakt med skogbrukssjefen i løpet av det siste året. Av disse var 52 % fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen.

Hovedspørsmålet hadde 9 variabler. Uthevede tall i tabell 7 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 7. Faktoranalyse skogbrukssjef.

Variabel	Komponenter	
	Muligheter og forpliktelser	Økonomi
Skogfond	0,25	0,83
Skatteregler	0,27	0,73
Tilskuddsordninger	0,23	0,76
Flerbruk i skog	0,73	0,25
Vern	0,75	0,29
Lover og regler	0,59	0,46
Vegbygging/planlegging	0,59	0,31
Hogstformer	0,85	0,12
Foryngelsesmåter	0,82	0,31
Cronbach's α hele datasettet		0,89

Tabell 8 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 8. Beskrivelse av komponenter fra skogbrukssjef.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Muligheter og forpliktelser	155	3,21	3,07	3,35	22,58 %
Økonomi	154	3,73	3,59	3,87	50,00 %

5.2.4 Skogens funksjon

Spørsmålet hadde 11 variabler. Uthevede tall i tabell 9 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 9. Faktoranalyse skogens funksjon.

Variabel	Komponenter			
	Flerbruk	Næring	Vern	Utbygging
Tømmer og ved	0,17	0,77	-0,12	0,11
Arbeidsplass	0,11	0,81	0,09	0,05
Skoglandskap og dyreliv	0,64	0,49	0,04	-0,19
Vern all skog	0,24	-0,04	0,72	-0,03
Skogen skal forvaltes godt	0,48	0,61	-0,10	-0,16
Uforutsette utgifter/framtidige investeringer	-0,25	0,50	0,61	0,08
Rekreasjonsområde	0,61	0,22	0,36	-0,07
Skal se ut slik den alltid har gjort	0,27	-0,16	0,78	0,02
Mangfoldig dyre- og planteliv er viktig	0,80	0,17	0,28	-0,05
Friluftsmuligheter for allmennheten	0,83	0,01	0,08	0,20
Tilgjengelig for utbygging	0,01	0,07	0,01	0,97
Cronbach's α hele datasettet	0,74			

Tabell 10 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 10. Beskrivelse av komponenter fra skogens funksjon.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Flerbruk	191	4,10	3,99	4,21	62,83 %
Næring	191	4,25	4,16	4,35	72,25 %
Vern	186	2,32	2,19	2,44	6,45 %
Utbygging	178	2,58	2,42	2,73	17,42 %

5.2.5 Skogens goder

Spørsmålet hadde 14 variabler. Uthevede tall i tabell 11 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 11. Faktoranalyse skogens goder.

Variabel	Komponenter			
	Ikke-økonomiske	Tømmer og jakt	Ingen goder	Tomteutvikling
Investeringsobjekt	0,47	0,39	0,09	0,41
Inntekt fra tømmer, etc	0,36	0,58	-0,28	0,29
Virke til husbehov	0,30	0,64	-0,12	-0,45
Inntekt fra jakt	0,08	0,81	0,03	0,24
Jakt som hobby	0,17	0,67	0,19	0,06
Bi-gesjeft for meg selv	0,69	0,32	-0,20	0,09
Familiens arvegods	0,64	0,24	-0,02	0,17
Identitet som "skogeier"	0,78	0,13	-0,01	0,27
Hobby å stelle skogen	0,81	0,07	0,00	-0,05
Annen hobby	0,44	0,10	0,25	-0,23
Skogens landskapestetiske verdi	0,63	0,08	0,22	-0,39
Tomter	0,10	0,23	0,02	0,73
Ingen goder	-0,03	-0,14	0,85	-0,08
Nødvendig onde	0,06	0,21	0,84	0,14
Cronbach's α hele datasettet	0,79			

Tabell 12 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”

Tabell 12. Beskrivelse av komponenter fra skogens goder.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Ikke-økonomiske	193	3,00	2,87	3,12	17,10 %
Tømmer og jakt	195	3,22	3,09	3,35	26,15 %
Ingen goder	163	1,94	1,76	2,12	9,82 %
Tomteutvikling	183	2,26	2,07	2,45	20,22 %

5.2.6 Hva er viktig for å hogge?

Spørsmålet hadde 12 variabler. Uthevede tall i tabell 13 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 13. Faktoranalyse hva er viktig for å hogge.

Variabel	Komponenter		
	Praktisk	Kontinuitet	Lønnsomhet
Tømmerpris	0,10	0,16	0,88
Driftskostnader	0,21	0,16	0,85
Hogstform	-0,01	0,78	0,27
Utseende etter hogst	0,10	0,74	0,07
Ønske om jevn inntekt	0,30	0,59	0,16
Uforutsette utgifter	0,23	0,59	0,33
Tilskuddsordninger	0,59	0,18	0,45
Skogbruksleder tilgjengelig	0,77	0,22	0,26
Skogbruksleder kontakter deg	0,78	0,25	0,12
Du kontakter skogbruksleder	0,72	0,08	0,30
Samarbeid med nabo	0,63	0,11	-0,29
Min plikt å hogge	0,26	0,58	-0,19
Cronbach's α hele datasettet	0,83		

Tabell 14 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 14. Beskrivelse av komponenter fra viktig for å hogge.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Praktisk	177	3,41	3,28	3,54	29,38 %
Kontinuitet	180	3,26	3,14	3,38	23,33 %
Lønnsomhet	178	4,35	4,23	4,47	87,08 %

5.2.7 Hva er aktuelt å kjøpe?

Spørsmålet hadde 13 variabler. Uthevede tall i tabell 15 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 15. Faktoranalyse aktuelle tjenester å kjøpe.

Variabel	Komponenter		
	Tradisjonell	Alternativ	Langsiktig
Hogst	0,76	-0,10	0,19
Tynning	0,87	0,25	0,10
Planting	0,76	0,17	0,25
Ungskogpleie	0,81	0,38	0,13
Skogbruksplanlegging	0,55	0,22	0,52
Gjødsling	0,26	0,81	0,15
Viltregistrering	-0,01	0,82	0,17
Markberedning	0,17	0,64	0,46
Stammekvisting	0,38	0,70	0,17
Utredning av alternative inntektsformer	0,05	0,53	0,53
Vegplanlegging	0,14	0,10	0,83
Langsiktig forvaltning av skogen	0,31	0,25	0,73
Økonomisk rådgivning/kapitalforvaltning	0,25	0,48	0,61
Cronbach's α hele datasettet	0,90		

Tabell 16 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 16. Beskrivelse av komponenter fra aktuelle tjenester å kjøpe.

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Tradisjonell	179	2,87	2,70	3,03	19,55 %
Alternativ	69	2,12	1,97	2,28	6,51 %
Langsiktig	171	2,68	2,53	2,83	12,28 %

5.2.8 Vektlegging ved valg av tømmerforhandler

Spørsmålet hadde 10 variabler. Uthevede tall i tabell 17 viser faktorladninger over 0,5 som bidro til de nye komponentene.

Tabell 17. Faktoranalyse valg av tømmerforhandler.

Variabel	Komponenter	
	Omdømme	Bryr seg ikke
Tidligere kundeforhold	0,44	0,50
Pris på tjenesten	0,78	0,10
Kvalitet på det som blir gjort	0,85	0,17
Omdømme til forhandler	0,84	0,00
Andre skogeieres erfaringer	0,68	-0,07
Kjennskap til firma	0,73	0,33
Informasjon om det som skal gjøres	0,82	0,09
Medlemskap i skogeierandelslaget	0,67	0,24
Fordeler ved bruk av skogfond	0,61	0,06
Bryr meg ikke om det, bare det blir gjort	-0,09	0,87
Cronbach's α hele datasettet	0,85	

Tabell 18 viser antall respondenter som bidro til de enkelte komponentene, gjennomsnittssvar på skala fra 1 til 5, konfidensintervall og andel som svarte “viktig” eller “svært viktig”.

Tabell 18. Beskrivelse av komponenter valg av tømmerforhandler

Komponent	Antall	Gjennomsnitt	95% konfidensintervall		
			Nedre	Øvre	% ≥ 4
Omdømme	156	3,85	3,73	3,98	50,64 %
Bryr seg ikke	156	3,00	2,83	3,17	30,77 %

5.3 Forskjeller mellom ulike grupper av skogeiere

5.3.1 T-tester og variansanalyser

For å undersøke om det var signifikante forskjeller mellom grupper av skogeiere for de nye komponentene, ble det gjennomført t-tester. Gruppeinndeling, antall og gjennomsnitt er vist i tabell 19. Eiendomsstørrelse og alder ble gjort med K-Means clusteranalyse. Signifikante forskjeller ble rapportert ved $p < 0,01^{***}$, $p < 0,05^{**}$, $p < 0,1^{*}$.

Tabell 19. Gruppeinndeling.

Gruppe		Antall	Gjennomsnitt
Kjønn	Kvinne	22	
	Mann	183	
Eiendomsstørrelse	Stor	82	352,11
	Liten	74	115,89
Bor på eiendom	Ja	125	
	Nei	37	
Alder	Høy	106	67,50
	Lav	98	46,95
Skogbruksplan	Ja	109	
	Nei	94	
Høyere utdanning	Ja	59	
	Nei	144	
Utdanning innen skogbruk	Ja	59	
	Nei	142	

Det ble i tillegg kjørt variansanalyser mellom komponentene og kommunene respondentene opplyste at de eide skog.

5.3.2 Skogens betydning

Tabell 20 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

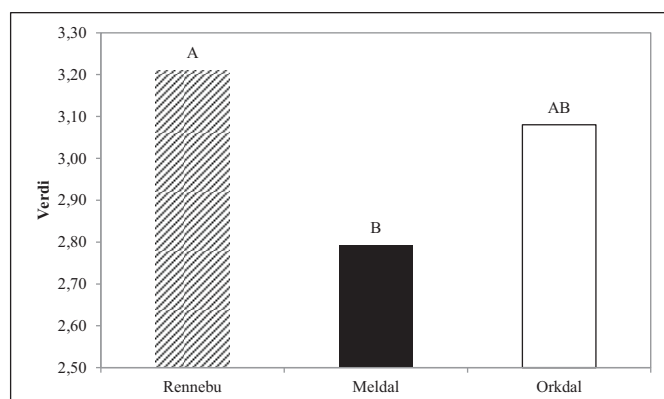
Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 20. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens betydning.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
<i>Skogens betydning</i>														
Rekreasjon	3,70***	3,01	2,93	3,04	3,07	3,21	3,01	3,15	3,20	2,99	3,15	3,05	3,15	3,04
Skogproduksjon	3,76	3,49	3,31	3,65**	3,61	3,44	3,45	3,57	3,71***	3,30	3,42	3,55	3,66	3,45

- Kvinner la signifikant større vekt på rekreasjonskomponenten enn menn. P-verdi = 0,0025.
- Eierne av de største skogeiendommene verdsatte komponenten skogproduksjon signifikant høyere enn hva eierne av de minste eiendommene gjorde. P-verdi = 0,0248.
- Skogeierne som hadde skogbruksplan verdsatte skogproduksjonskomponenten høyere enn de som ikke hadde eller ikke visste om de hadde skogbruksplan. P-verdi = 0,0028.

Figur 2 viser resultatet av variansanalysen mellom komponenten rekreasjon mot kommune. P-verdi = 0,1338, F-verdi = 2,0338. N = 185. Analysen viste i utgangspunktet ingen signifikant forskjell mellom kommunene, men en t-test viste at skogeiere i Rennebu verdsatte komponenten signifikant høyere enn skogeierne i Meldal. P-verdien fra t-testen var 0,0454.

Figur 2. Variansanalyse komponenten rekreasjon mot kommune.

5.3.3 Tømmerforhandlerne

Tabell 21 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 21. T-tester mellom gruppene og komponenter fra tømmerforhandlerne.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Tømmerforhandlerne														
Kortsiktig fokus	4,52**	3,98	4,02	4,04	3,98	4,16	4,07	3,97	4,05	4,02	4,05	4,01	4,05	4,01
Langsiktig fokus	3,43	3,04	3,13	2,99	2,98	3,33*	3,10	3,05	2,97	3,23	3,11	3,06	3,02	3,11

- Kvinner verdsatte komponenten kortsiktig fokus signifikant høyere enn menn. P-verdi = 0,0113.
- Skogeiere som ikke bodde på eiendommen verdsatte komponenten langsiktig fokus høyere enn skogeiere som bodde fast på eiendommen. P-verdi = 0,0779.

5.3.4 Skogbrukssjefene

Tabell 22 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

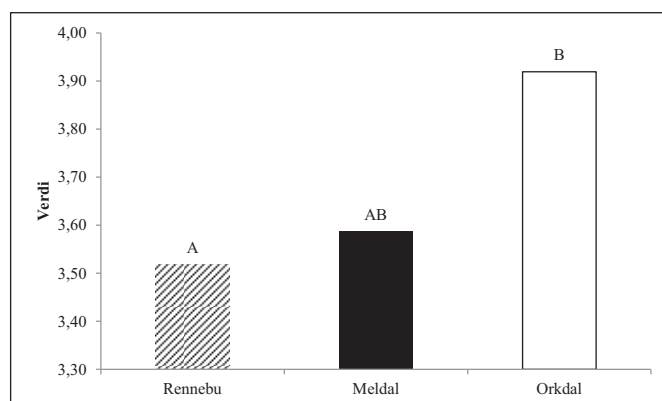
Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 22. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogbrukssjefene.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Skogbrukssjef														
Muligheter	3,79***	3,14	3,31	3,17	3,20	3,33	3,22	3,20	3,28	3,14	3,30	3,17	3,05	3,29
Økonomi	3,92	3,70	3,76	3,76	3,74	3,81	3,70	3,75	3,84*	3,56	3,84	3,69	3,64	3,79

- Kvinner verdsatte komponenten muligheter og forpliktelser signifikant høyere enn menn. P-verdi = 0,0041.
- Skogeiere som hadde skogbruksplan verdsatte komponenten økonomi i høyere grad enn skogeierne som ikke hadde skogbruksplan. P-verdi = 0,0574.

Figur 3 viser resultatet av variansanalysen økonomi mot kommune. Skogeiere i Orkdal kommune var signifikant mer interessert i informasjon om de økonomiske forhold knyttet til eiendommen enn de som eier skog i Rennebu kommune. P-verdi = 0,0252, F-verdi = 3,7739. N = 149.

Figur 3. Variansanalyse komponenten økonomi mot kommune.

5.3.5 Skogens funksjon

Tabell 23 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

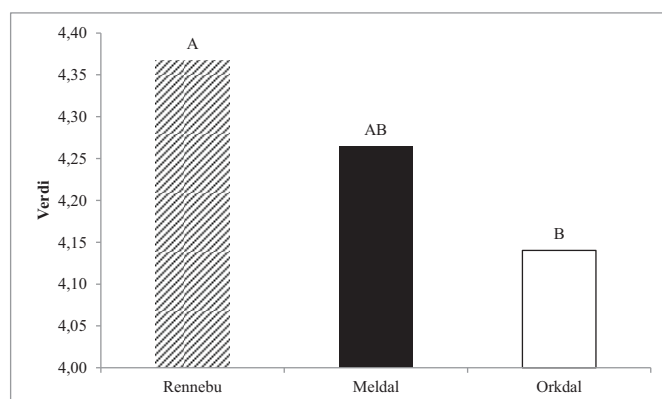
Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 23. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens funksjon.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Funksjon i samfunnet														
Flerbruk	4,75***	4,03	4,16	4,06	4,05	4,22	4,04	4,17	4,10	4,18	4,17	4,07	4,00	4,15
Næring	4,46	4,23	4,20	4,28	4,26	4,38	4,20	4,31	4,27	4,29	4,20	4,28	4,34	4,22
Vern	2,52	2,29	2,36	2,21	2,34	2,38	2,37	2,27	2,18	2,48**	2,15	2,39*	2,14	2,40*
Utbygging	2,18	2,62*	2,51	2,51	2,60	2,63	2,48	2,69	2,59	2,60	2,48	2,63	2,48	2,62

- Kvinner verdsatte flerbrukskomponenten i høyere grad enn hva menn gjorde.
P-verdi = 0,0001.
- Menn verdsatte til en viss grad komponenten utbygging mer enn hva kvinner gjorde.
P-verdi = 0,0937.
- Skogeiere uten skogbruksplan verdsatte komponenten vern høyere enn skogeiere som hadde skogbruksplan. P-verdi = 0,0184.
- Skogeiere uten høyere utdanning verdsatte komponenten vern høyere enn skogeiere som ikke hadde høyere utdanning. P-verdi = 0,0816.
- Skogeiere uten høyere utdanning verdsatte komponenten vern høyere enn de som hadde skogfaglig utdanning. P-verdi = 0,0515.

Figur 4 viser resultatet av variansanalysen for næring mot kommune. Skogeiere i Rennebu anser skogen som næringsarena høyere enn skogeiere i Orkdal kommune. P-verdi = 0,0987, F-verdi = 2,3448. N = 186.

Figur 4. Variansanalyse komponenten næring mot kommune.

5.3.6 Skogens goder

Tabell 24 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

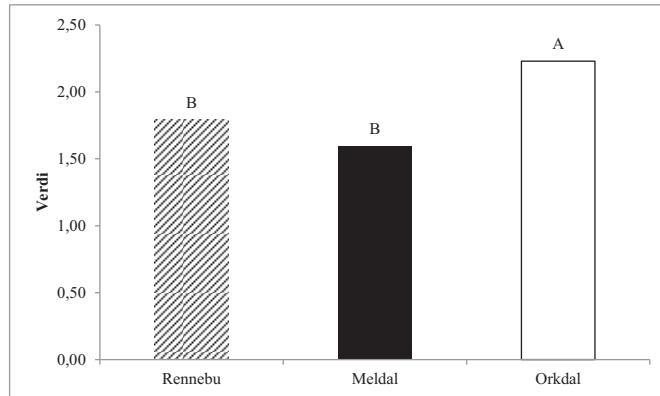
Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 24. T-tester mellom gruppene og komponenter fra skogens goder.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Skogens goder														
Ikke-økonomiske	2,96	3,00	2,89	3,08	2,95	3,29**	3,05	2,96	3,10	2,91	2,80	3,08**	3,08	2,95
Tømmer og jakt	3,35	3,21	2,93	3,42***	3,28	3,27	3,17	3,28	3,31	3,11	3,04	3,30*	3,43**	3,12
Ingen goder	1,78	1,95	2,15***	1,58	2,00	1,80	1,93	1,96	1,79	2,14*	1,66	2,07**	1,64	2,09**
Tomteutvikling	1,88	2,30	1,95	2,34*	2,30	2,52	2,07	2,44*	2,29	2,26	2,02	2,39*	2,12	2,33

- Eierne av de største eiendommene verdsatte komponenten tømmer og jakt i høyere grad enn eierne av de minste eiendommene. P-verdi = 0,0013.
- Eiere av de minste eiendommene mente oftere at ingen goder var knyttet til eiendommen enn hva eiere av de største gjorde. P-verdi = 0,0029.
- Eiere av store eiendommer verdsatte komponenten tomteutvikling i høyere grad enn eierne av de minste eiendommene. P-verdi = 0,0614.
- Skogeiere som ikke bodde på eiendommen sin verdsatte komponenten ikke-økonomiske goder mer enn skogeierne som bodde på eiendommen. P-verdi = 0,046.
- De yngste skogeierne verdsatte komponenten tomteutvikling høyere enn de eldre. P-verdi = 0,059.
- Skogeiere uten skogbruksplan fant i høyere grad at komponenten ingen goder var en bedre beskrivelse, enn skogeierne som hadde skogbruksplan P-verdi = 0,0601.
- Skogeiere uten høyere utdannelse verdsatte alle de fire komponentene høyere enn skogeierne som hadde høyere utdannelse. P-verdi ikke-økonomiske = 0,0456, p-verdi tømmer og jakt = 0,0689, p-verdi ingen goder = 0,0365 og p-verdi tomteutvikling = 0,0773.
- Skogeiere som hadde skogfaglig utdannelse verdsatte komponenten tømmer og jakt høyere enn de som ikke hadde skogfaglig utdannelse. P-verdi = 0,0357.
- Skogeiere uten skogfaglig utdannelse fant i høyere grad at komponenten ingen goder var en bedre beskrivelse, enn de skogeierne som hadde høyere utdannelse. P-verdi = 0,0256.

Figur 5 viser resultatet av variansanalysen for ingen goder mot kommune. Skogeiere i Orkdal vurderer komponenten høyere enn de andre kommunene. P-verdi = 0,0254, F-verdi = 3,7595. N = 158.

Figur 5. Variansanalyse komponenten ingen goder mot kommune.

5.3.7 Hva er viktig for å hogge?

Tabell 25 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

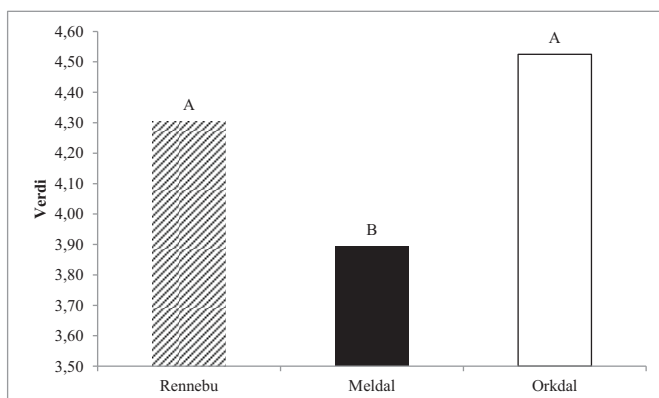
Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 25. T-tester mellom gruppene og komponenter fra hva er viktig for å hogge.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Viktig for å hogge														
Praktisk	3,93***	3,36	3,26	3,44	3,32	3,58	3,35	3,47	3,54**	3,23	3,36	3,43	3,40	3,41
Kontinuitet	3,34	3,25	3,20	3,24	3,28	3,26	3,21	3,30	3,29	3,27	2,90	3,43***	3,35	3,21
Lønnsomhet	4,60	4,33	4,18	4,46**	4,41	4,14	4,23	4,46*	4,45**	4,11	4,30	4,38	4,45	4,31

- Kvinner verdsatte komponenten praktisk høyere enn menn. p-verdi = 0,0089.
- Eierne av de største eiendommene verdsatte komponenten lønnsomhet høyere enn eierne av små eiendommer. p-verdi = 0,0471.
- Yngre skogeiere verdsatte komponenten lønnsomhet høyere enn de eldre. p-verdi = 0,0572.
- Eiere som hadde skogbruksplan verdsatte komponentene praktisk (p-verdi = 0,0292) og lønnsomhet (0,0102) høyere enn skogeierne som ikke hadde slik plan.
- Skogeiere uten høyere utdanning verdsatte komponenten kontinuitet høyere enn de med høyere utdanning. p-verdi < 0,0001.

Figur 6 viser variansanalysen mellom lønnsomhet mot kommune. Skogeierne i Orkdal og Rennebu verdsatte komponenten signifikant høyere enn skogeierne i Meldal kommune. P-verdi = 0,0017, F – verdi = 6,6164. N = 173.

Figur 6. Variansanalyse komponenten lønnsomhet mot kommune.

5.3.8 Hva er aktuelt å kjøpe?

Tabell 26 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 26. T-tester mellom gruppene og komponenter fra hva er aktuelt å kjøpe.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Aktuelt å kjøpe														
Tradisjonell	3,38*	2,82	2,54	3,12***	2,88	2,59	2,80	2,93	3,15***	2,51	3,13**	2,75	3,05	2,79
Alternativ	2,12	2,13	2,05	2,18	2,07	2,26	2,04	2,20	2,20	2,04	2,19	2,09	2,17	2,09
Langsiktig	3,32**	2,62	2,49	2,79*	2,66	2,73	2,53	2,79*	2,86**	2,46	2,63	2,70	2,77	2,63

- Kvinner verdsatte komponentene tradisjonell, p-verdi = 0,053, og langsiktig, p-verdi = 0,0108, høyere enn menn.
- Eierne av de største eiendommene verdsatte komponentene tradisjonell, p-verdi = 0,0018, og langsiktig, p-verdi = 0,0741, høyere enn hva eierne av de minste eiendommene gjorde.
- De yngste skogeierne verdsatte komponenten langsiktig høyere enn de eldste. p-verdi = 0,0878.
- Skogeiere som har skogbruksplan verdsatte komponentene tradisjonell, p-verdi = 0,0003, og langsiktig, p-verdi = 0,012, høyere enn skogeierne som ikke har skogbruksplan.
- Skogeierne med høyere utdannelse verdsatte komponenten tradisjonell høyere enn de som ikke hadde høyere utdannelse. P-verdi = 0,0338.

5.3.9 Viktig ved valg av aktør

Tabell 27 viser hvordan gruppene vurderte komponentene fra faktoranalysen.

Gjennomsnittsverdier merket med fet skrift og stjerner viste signifikant høyere verdi.

Tabell 27. T-tester mellom gruppene og viktig ved valg av aktør.

Komponenter	Kjønn		Eiendoms- størrelse		Bor på eiendom		Alder		Skogbruks- plan		Høyere utdannelse		Utdannelse innen skogbruk	
	Kvinne	Mann	Liten	Stor	Ja	Nei	Høy	Lav	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Hvem får jobben?														
Omdømme	4,09	3,83	3,76	3,89	3,85	3,89	3,79	3,92	3,99***	3,59	3,86	3,86	4,04**	3,77
Byr seg ikke	3,37	2,96	2,87	3,06	3,04	2,74	3,09	2,90	3,14*	2,81	3,18	2,91	2,93	3,02

- Skogeiere med skogbruksplan verdsatte komponenten omdømme, p-verdi = 0,0018, og til en viss grad komponenten bryr seg ikke, p-verdi = 0,0686 høyere enn skogeierne som ikke hadde skogbruksplan.
- Skogeiere med utdannelse innen skogbruk verdsatte komponenten omdømme mer enn de uten. p-verdi = 0,0356.

5.4 Skogeiertyper

5.4.1 Clusteranalyse

Kun 93 respondenter svarte tilfredsstillende på spørreskjemaet til å kunne være med i den endelige grupperingen. Av disse var det bare to kvinner. I denne sammenhengen ble det vurdert hensiktsmessig å beskrive seks skogeiertyper. Det å lage få, men store grupper ville ført til at skogeiere som kanskje bare delvis var enige med hverandre ble plassert i samme gruppe. Hensikten med en clusteranalyse er å skape grupper av skogeiere som innad er mer homogene enn alle samlet.

For å se hvilke komponenter som avgjorde grupperingene ble det brukt variansanalyse. Hver komponent fikk da en F-verdi. Grensen for om en komponent bidro signifikant til gruppen var om den enkeltes F-verdi var høyere enn en felles F-verdi ble funnet etter følgende resonnement:

- Antall observasjoner, $n=93$
- Antall grupper, $K=6$
- $K-1=5$ frihetsgrader, $n-K=87$ frihetsgrader
- Signifikansnivå α ble satt til 0,05
- Bonferoni korreksjon ble benyttet. Det innebar at signifikansnivået ble dividert på antall komponenter, 22 stk.
- Kritisk F-verdi for om komponenten bidro signifikant ble funnet ved $F_{5, 87, 0,05/22}$
- Kritisk F-verdi = 3,99

Tabell 28 viser resultatet av variansanalysen. Komponenter markert med fet skrift på F-verdien var signifikant avgjørende for gruppeinndelingen.

Tabell 28. Resultat av variansanalysen, komponentene mot clusterinndelingen.

Komponenter	F	p-verdi
Rekreasjon	6,13	<,0001
Lønnsomhet	5,79	0,0001
Kortsiktig fokus	3,86	0,0033
Langsiktig fokus	4,97	0,0005
Bryr seg ikke	1,25	0,2945
Skogproduksjon	3,78	0,0038
Praktisk	11,92	<,0001
Kontinuitet	10,83	<,0001
Ikke-økonomiske preferanser	13,48	<,0001
Omdømme	11,16	<,0001
Tømmer og jakt	8,47	<,0001
Muligheter og forpliktelser	11,81	<,0001
Økonomi	7,50	<,0001
Flerbruk	11,70	<,0001
Næring	6,72	<,0001
Vern	8,50	<,0001
Ingen goder fra skog	7,10	<,0001
Utbygging	2,34	0,0484
Tomter for fritidsbolig	3,33	0,0084
Tradisjonell	2,72	0,0249
Alternativ	4,71	0,0007
Langsiktig	8,06	<,0001

De ulike skogeiertyperne ble gitt navn basert på vurderingen de gjorde av komponentene som bidro signifikant til gruppeinndelingen. Tabell 29 viser gjennomsnittsvurdering de enkelte gruppene gjorde av komponentene. Verdier med fet skrift var høyeste gjennomsnitt, verdier i kursiv viser de laveste verdiene.

Tabell 29. Gjennomsnittsverdier skogeiertypernes verdsettelse av komponentene

Komponenter	Tradisjonisten	Moderaten	Forvalteren	Entusiasten	Realisten	Pessimisten
Rekreasjon	3,22	2,87	2,88	3,48	2,27	2,55
Lønnsomhet	4,50	4,41	4,25	4,79	3,70	4,40
Langsiktig fokus	3,04	2,63	3,28	3,60	2,82	2,80
Praktisk	3,89	3,07	3,72	3,73	3,59	2,29
Kontinuitet	3,58	2,72	3,69	3,61	2,88	2,68
Ikke-økonomiske preferanser	3,36	2,61	3,34	3,64	2,84	2,28
Omdømme	4,04	3,59	4,09	4,24	3,59	3,35
Tømmer og jakt	3,36	3,23	3,95	3,77	2,80	2,18
Muligheter og forpliktelser	3,41	2,42	3,18	3,54	3,41	2,77
Økonomi	4,00	3,25	4,13	4,08	3,83	4,07
Flerbruk	4,12	3,46	4,28	4,52	3,68	4,25
Næring	4,39	3,97	4,47	4,60	3,77	4,13
Vern	1,80	1,84	2,90	2,60	1,97	2,20
Ingen goder fra skog	1,36	1,36	2,75	2,05	1,60	3,10
Alternativ	2,06	1,98	1,55	2,81	2,73	2,43
Langsiktig	2,75	2,58	2,13	3,49	3,05	2,05

Beskrivende data for de ulike skogeiertyperne er vist i tabell 30.

Tabell 30. Beskrivelse av skogeiertyperne.

	Tradisjonisten	Moderaten	Forvalteren	Entusiasten	Realisten	Pessimisten
Alder (år)	59,50	56,29	54,10	50,57	53,60	54,40
Areal (dekar)	293,53	300,23	297,50	262,00	219,63	179,00
Bor på eiendom	81 %	92 %	70 %	65 %	71 %	100 %
Høyere utdanning	33 %	79 %	0 %	38 %	55 %	80 %
Skogfaglig utdanning	39 %	50 %	50 %	33 %	0 %	50 %
Skogbruksplan	82 %	70 %	60 %	89 %	60 %	20 %
Antall	18	29	10	21	10	5

6.0 Diskusjon

Diskusjonsdelen tar først for seg gjennomføringen av spørreundersøkelsen. Deretter blir sentrale funn i faktoranalysen og til slutt den endelige grupperingen av skogeierne oppsummert og diskutert.

6.1 Gjennomføring av undersøkelsen

Det var flere aktuelle måter å gjennomføre spørreundersøkelsen på. I tillegg til postutsending ble det vurdert telefonintervju, e-postundersøkelse og personlige standardiserte intervju. Alle metodene ble beskrevet av både Dillman et al. (2009) og Jacobsen (2002), men den postbaserte var kanskje den de fleste forbandt med spørreundersøkelser. Ulempen med denne metoden var at avstanden mellom undersøker og undersøkt ble stor. Følgerevet og spørsmålstillingen måtte derfor være selvforklarende. I tillegg var det en del kostnader knyttet til utsendingen. Det rimeligste ville vært å gjennomføre undersøkelsen via en internettløsning. Enten e-post eller egen nettside. Det ble imidlertid vurdert å være for omfattende å skaffe e-postadresse til alle respondentene. Tidligere undersøkelser har også vist at gjennomsnittsalderen er høy blant skogeierne i Trøndelag (Follo et al. 2006). Dette kunne bety at mange ikke lot seg kontakte ved bruk av e-post eller internett (pers medd. Wormdal 2010). Det burde i tillegg blitt gjennomført en “non-response” analyse i tillegg til selve undersøkelsen. Den ville gitt informasjon om holdningene og meningene som kom fram i undersøkelsen også var gjeldende for de som ikke responderte. Dette måtte utgå som følge av knapphet av tid.

6.2 Spørreskjema og besvarelser

En svarprosent på 50 % regnes som bra. En svarprosent på mellom 30 og 40 % er vanlig (Johannessen et al. 2008). I denne undersøkelsen ble litt over 43 % av skjemaene besvart. Det ble vurdert til å være akseptabelt. Spørreskjemaets lengde kan ha hatt betydning for svarresponsen. Det var på i alt 7 sider med til sammen 28 spørsmål. Mange av disse handlet om temaer som respondentene måtte vurdere. Disse kunne være ukjent for noen. I tillegg kan ulik interesse og kunnskap om egen skog ha vært avgjørende for responsen. Å gjennomføre undersøkelsen over telefon eller personlig, kunne gitt meg muligheten til å forklare spørsmålene ytterligere der det var behov.

6.3 Variabler som verdsettes

Hovedspørsmålene hadde mange variabler som skulle vurderes. Mange svarte konsekvent vet ikke eller unnlot å vurdere alle variablene. Det resulterte i at kun 93 av 205 mottatte skjema kunne brukes i den endelige grupperingen av skogeierne. Av disse var kun to kvinner. Problemet med ikke-svar kunne vært redusert med en sterkere presisering av viktigheten ved å svare på alle spørsmålene. Vet ikke er et svar undersøkeren må ha respekt for, men det kan også være uttrykk for et behov for mer informasjon. Fordelen med å presentere mange variabler for respondentene var muligheten for å få fram nyanser i en undersøkelsesform som var lukket (Jacobsen 2002; Johannessen 2009). Utfordringen var at det ble mange variabler å holde styr på i de senere analysene.

6.4 Kvinner og menn

Det totale utvalget hadde 106 kvinner. Kun 22 av disse returnerte skjema, en andel på litt over 21 %. Tradisjonelt har skogbruket vært en arena bestående av og for menn. Det betyr ikke at kvinner i dag vet mindre om skog enn menn. En må derimot være oppmerksom på at det opereres med to kunnskapsbegreper, teoretisk og praktisk kunnskap (Fostervold 2009). Fostervold (2009) fant at det ble akseptert at kvinner hadde den teoretiske kunnskapen, men menn med praktisk kunnskap ble foretrukket i faglige diskusjoner der skogeiere var samlet. Kvinner hadde det samme aktivitetsnivået i skogen som menn, men var kanskje litt avventende til å ta beslutninger i starten av sin eierperiode (Andersson et al. 2010; Lidestav & Ekström 2000). I denne undersøkelsen verdsatte kvinner flere komponenter høyere enn menn. Blant disse var rekreasjon og flerbrukskomponentene. I tillegg var kvinner i spørsmål om hogstavgjørelser mer opptatt av informasjon om tilskuddsordninger, tilgjengeligheten til skogbruksleder og mulighetene for praktisk samarbeid med naboer. Av skogbrukssjefen forventet de mer informasjon om blant annet vegbygging og lovverk enn menn. Videre var de i gjennomsnitt mer opptatt av tømmerpris og driftskostnader enn menn når de hadde kontakt med en tømmerforhandler.

6.5 Eiendomsstørrelse

Hele utvalget hadde i gjennomsnitt 217,8 dekar produktiv skog. For respondentene var tilsvarende areal 240,1 dekar (tabell 1). En del skogeiere ble kontaktet på telefon for purring av svar. Det ble da gitt uttrykk for at mange ikke anså seg selv som skogeiere til tross for at alle eiendommene var registrert som skogeiendommer. Følgebrevet som fulgte spørreskjemaet anga kun øvre arealgrense for hvem som var ønsket til å delta i undersøkelsen.

En presisering av at alle mellom 25 og 500 dekar skulle kunne delta hadde bidratt til å engasjere også eierne av de aller minste skogeiendommene. Det kom imidlertid også inn skjema fra skogeiere som oppga at de hadde mellom 25 og 50 dekar produktiv skog. På enkelte områder var det forskjell på meninger om respondentene hadde stor eller liten eiendom. Eierne av de største eiendommene verdsatte komponenter som skogproduksjon, tømmer og jakt og lønnsomhet høyere enn de minste. Eiendomsstørrelse hadde mye å si for aktivitetsnivået hos skogeiere (Lidestav & Ekström 2000; Swärd 2003). Interessen for ulike temaer vises også i denne undersøkelsen. Eierne av de minste eiendommene var mest negative med hensyn til skogens goder.

6.6 Alder

Den viktigste årsaken til endring i målsettinger for drift av skogeiendommer var eierskifte (Ingemarson et al. 2006). Generelt var gjennomsnittsalderen høy i alle de undersøkte kommunene. Det kan tyde på at mange av disse eiendommene står framfor nettopp et eierskifte. De yngste skogeierne vurderte til en viss grad komponentene tomteutvikling, lønnsomhet og langsiktighet høyere enn de eldste. Det støttes av Lidestav & Ekström (2000) som fant at tiltak som planting og markberedning ble mindre aktuelt med økende alder hos skogeieren.

6.7 Skogbruksplan

Ca. 60 % av skogeierne i Orkdal og Meldal hadde skogbruksplan. Andelen i Rennebu var 40 %. Dette til tross for at gjennomsnittsarealet i Rennebu var høyest av de tre kommunene. Usikkerhet kan påføre skogeieren store kostnader i form fordi beslutninger gjøres på feil grunnlag eller til feil tid (Eid et al. 2004). De som hadde plan vurderte komponenter angående næringsaktivitet og økonomi høyere enn de som ikke hadde plan. Komponentene praktisk og lønnsomhet fra spørsmålet om hva som var viktig for å ta en hogstavgjørelse verdsatt høyest av skogeierne som hadde tilgang til skogbruksplan. De med slik plan mente også at de tradisjonelle tjenestene som hogst, planting og tynning samt langsiktige skogtjenester som vegplanlegging, utredning av alternative inntektsformer og langsiktig forvaltning av skogen var mer aktuelle tjenester å kjøpe enn de som ikke hadde skogbruksplan. Skogeiere med skogbruksplan verdsatte skogen som arena for skogproduksjon signifikant høyere enn de uten skogbruksplan.

6.8 Andre funn

Det ble funnet at skogeierne i Rennebu, til tross for lav andel med skogbruksplan, i høyest grad anså skogen som en arena for næringsaktivitet. Samtidig ble økonomikomponenten i spørsmålet om skogbrukssjefen verdsatt signifikant lavere av skogeierne i Rennebu enn skogeierne i Orkdal. På spørsmål om hva som var viktig for å hogge tømmer, ble lønnsomhetskomponenten verdsatt lavest av skogeierne i Meldal kommune. Skogeiere i Orkdal var signifikant mer enig i påstanden om at skogen ikke representerte noen goder enn skogeierne i de andre kommunene. Rekreasjonskomponenten ble vurdert signifikant høyere blant skogeiere i Rennebu enn skogeierne i Meldal kommune.

Skogeiere som ikke hadde skogbruksplan, høyere utdanning eller utdanning innen skogbruk samsvarte ved å vurdere vernekomponenten høyest. I tillegg ble samtlige komponenter innen skogens goder verdsatt høyest blant skogeiere som ikke hadde høyere utdanning. Det betyr at disse skogeierne vurderer verdien av disse komponentene på en annen måte da de ikke har direkte fagkunnskap om hva de innebærer. Det kan også bety at de har valgt å ikke ha skogbruksplan da de har sterke miljøinteresser og er motstandere av å hogge tømmer.

6.9 Skogeiertypene

Som vist i resultatdelen, ble det beskrevet 6 skogeiertyper. Hvor mange grupper en bør dele respondentene inn i er i stor grad en vurdering undersøgeren selv må ta stilling til (Hair et al. 1998; pers medd. Stensland 2010). Direkte sammenligninger av skogeiertypene funnet i denne undersøkelsen med typer fra tidligere forskning var vanskelig. Det var imidlertid to grupper som utmerket seg. Det var forvalteren og entusiastene. Disse var interessert i og verdsatte temaer i et bredt omfang. Nærmeste grupper fra annen forskning må være “multiobjective” fra både Ingemarson et al. (2006) og Karppinen (1998). Boon et al. (2004) beskrev en gruppe med navn “indifferent farmer”. I denne undersøkelsen kunne det kanskje trekkes likheter med pessimisten, men selv denne gruppen var ikke likegyldig. De oppga svar og meninger på lik linje som de andre.

Fra tømmerforhandler eller offentlig forvaltning sitt perspektiv ville en gruppering basert på demografiske trekk vært det ideelle. En kunne da se på skogeier og eiendomsforhold for å få en oversikt over hvilke målsettinger og meninger som til enhver tid var gjeldende. Det var ingen sammenheng mellom ytre trekk og meninger om skog. Grupperinger basert på

målsettinger og meninger om ulike temaer har derfor også vært det vanlige i tidligere forskning, for eksempel i Boon et al. (2004), Ingemarson et al. (2006) og Karppinen (1998). Skogeierne har meninger om skogen sin. Dette vil sannsynligvis føre til økte krav fra den enkelte hva pris og kundebehandling angår. Tømmerforhandlere og veiledningsapparat bør være oppmerksom på at de har med en heterogen gruppe som mer nå enn før ser alternativer for skogen sin (Bjørndal 2010; Follo et al. 2006).

7.0 Oppsummering

Som vist i denne oppgaven og i blant annet Follo et al. (2006) er det stor spredning i hvordan skogeiere opplever det å eie skog. Det finnes like mange meninger og målsettinger som det finnes skogeiere. Typologien som ble gjort til slutt og den første grupperingen identifiserte forskjeller i meninger og holdninger. Den viser at det er mulig å definere skogeiertyper etter hvilke meninger de enkelte har. Som et verktøy for tømmerforhandlere vil imidlertid de første grupperingene være best egnet. De gjør det mulig å se på skogeiere og eiendom for å få en ide om hvilke ønsker og målsettinger den enkelte har med skogen sin. Den kommunale forvaltningen bør også kunne dra nytte av dette arbeidet. I kommuneplaner blir arealer tiltenkt landbruk, næring og friluftsliv (LNFR) nøye spesifisert (pers medd. Grefstad 2011). Synliggjøring av områder særlig egnet for økt aktivitet i skogen, i for eksempel kommunenes landbruksstrategi (Orkdal & Meldal 2010), vil være en måte å få fokus på skog og skogbruk.

8.0 Konklusjon

Tiden forandrer seg. Konkurransen om tømmerressursen og skogeiernes oppmerksomhet er skjerpet. Det gjelder også i Trøndelag. Både Nortømmer og SB-skog planlegger å utvide sine geografier til også å gjelde Sør-Trøndelag (pers medd. Svanøe-Hafstad 2010). Allskog har hatt en monopollignende posisjon i dette området. Den lille andelen som samlet var fornøyd med faglig oppfølging fra andelslaget bør være en vekker. Skogeierne har en mening om hva de forventer av både tømmerforhandlere og offentlig forvaltning. De er per dags dato ikke fornøyd.

9.0 Forslag til videre arbeid

Det hadde vært interessant å se hvorvidt skogeierne kunne tenkt seg å sette vekk hele forvaltningen av eiendommene til en aktør. Dersom flere naboeiendommer kunne blitt forvaltet som en enhet kunne forvaltningen blitt effektivisert.

Litteraturliste

- Allskog. (2011). *Om oss*. Tilgjengelig fra: <http://www.allskog.no/OmOss/default.aspx> (lest 30.04.2011).
- Andersson, M., Håkansson, C. & Holmgren, L. (2010). Non-industrial private forest owners' financial risk taking: Does gender matter? *Scandinavian Journal of Forest Research*, 25 (suppl 9): 6-13.
- Anon. (2007). *Lesson 18 Cluster Analysis*. The Pennsylvania State University.
- Bergseng, E. & Baardsen, S. (2007). Hva betyr prisen for hogstavgjørelsen? *Norsk Skogbruk* (9/9b).
- Bjørndal, J. (2010). Svaret er å skjerpe seg. *Norsk Skogbruk* (3).
- Boon, T. E., Meilby, H. & Thorsen, B. J. (2004). An Empirically Based Typology og Private Forest Owners in Denmark: Improving Communication Between Authoroties and Owners. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 19 (suppl. 4) (2): 45-55.
- Brekke, L. P. (2011). *Tale: Skogens muligheter og betydning for klima og biologisk mangfold*: Landbruks og matdepartementet (12.01.2011).
- Dillman, D. A., Smyth, J. D. & Christian, L. M. (2009). *Internet, mail and mixed-mode surveys: the tailored design method*. 3 utg.: John Wiley & Sons, Inc. 499 s.
- Eid, T., Gobakken, T. & Næsset, E. (2004). Comparing stand inventories for large areas based on photo-interpretation and laser scanning by means of cost-plus-loss analyses. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 19: 512-523.
- Follo, G., Forbord, M., Almås, R., Blekesaune, A. & Rye, J. F. (2006). Den nye skogeieren: Hvordan øke hogsten i Trøndelag, 1/06: Norsk senter for bygdeforskning. 252 s.
- Follo, G. (2007). Pris/økonomi betyr mye for hogst. Men pris/økonomi betyr ikke alt for hogst. *Norsk Skogbruk*, 7/8.
- Fostervold, M. E. (2009). Grenser for kunnskap - Om kvinners erfaring med skogbruk: KUN Senter for kunnskap og likestilling/Jenter i Skogbruket.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L. & Black, W. C. (1998). Cluster Analysis. I: Hall, U. S. R. P. (red.) *Multivariate Data Analysis*, s. 469-518.
- Havdal, O. (1972). *Bygdesoga II*: Kaare Grytting.
- Hugosson, M. & Ingemarson, F. (2004). Objectives and motivations of smallscale forest owners; Theoretical modelling and qualitative assessment. *Silva Fennica*, 38 (2): 217-231.

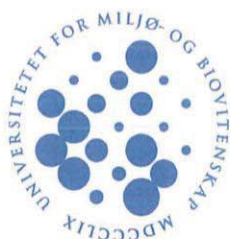
- Hujala, T., Pykalainen, J. & Tikkanen, J. (2007). Decision making among Finnish non-industrial private forest owners: The role of professional opinion and desire to learn. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 22 (5): 454-463.
- Ingemarson, F., Lindhagen, A. & Eriksson, L. (2006). A typology of small-scale private forest owners in Sweden. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 21 (3): 249-259.
- Jacobsen, D. I. (2002). *Hvordan gjennomføre undersøkelser. Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 2 utg.: Høyskoleforlaget. 400 s.
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Kristoffersen, L. (2008). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 3 utg.: Abstrakt forlag AS. 382 s.
- Johannessen, A. (2009). *Introduksjon til SPSS. Versjon 17*. 4 utg.: Abstrakt forlag. 187 s.
- Karppinen, H. (1998). Values and objectives of non-industrial private forest owners in Finland *Silva Fennica*, 32: 43-59.
- Knoot, T. G. & Rickenbach, M. (2011). Best management practices and timber harvesting: the role of social networks in shaping landowner decisions. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 26 (2): 171-182.
- Lidestav, G. & Ekström, M. (2000). Introducing Gender in Studies on Management Behaviour Among Non-industrial Private Forest Owners. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 15 (3): 378-386.
- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. New York: Archives og psychology.
- Lönnstedt, L. (1997). Non-industrial private forest owners' decision process: A qualitative study about goals, time perspective, opportunities and alternatives. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 12 (3): 302-310.
- Løvås, G. (2004). *Statistikk for universiteter og høyskoler*. 2 utg.: Universitetsforlaget.
- Norges Skogeierforbund. (2011). *Skogeierforbundet i dag*. Tilgjengelig fra: <http://www.skog.no/html/foreningene/samvirket.asp> (lest 30.04.2011).
- Nortømmer. (2011). *Om Nortømmer*. Tilgjengelig fra: http://nortommer.no/om_nort_mmer/ (lest 30.04.2011).
- Orkdal & Meldal. (2010). *Landbruksstrategi i Orkdal og Meldal kommuner*.
- Sannes, R. (2004). *Dataanalyse og statistikk - kvantitativ tilnærming*: Institutt for ledelse og organisasjon, Handelshøyskolen BI. 30 s. Upublisert manuskript.
- SAS. (2010). *JMP 8 Introductory Guide*. 2 utg. Tilgjengelig fra: <http://www.jmp.com/support/downloads/documentation.shtml>.

- SB-Skog. (2008). *SB SKOG - fra driftsavdeling til markedsutfordrer*. Tilgjengelig fra: <http://www.sbskog.no/> (lest 21.02.2011).
- Sellæg, M., Engan, T., Tronstad, G., Hembre, O. S., Solem, T. M. & Kinderås, K. (2005). Skognæringa i Trøndelag, Utviklingen i skog og trenæring har stor betydning for utviklingen av Trøndelag: Nord Trøndelag fylkesting.
- Silkoset, R. (2010). *Enkel brukermanual for JMP*: Høyskoleforlaget.
- Statens kartverk. (2010). *Orkladal*.
- Statistisk sentralbyrå. (2009a). *Gjennomsnittlig tømmerpris i løpende kroneverdi og 2009-kroner*. Tilgjengelig fra: <http://www.ssb.no/skog/> (lest 07.04.2011).
- Statistisk sentralbyrå. (2009b). *Skogeiendommer1, etter fylke og eiendomsstørrelse*. Tilgjengelig fra: <http://www.ssb.no/emner/10/04/20/stskog/tab-2010-09-22-01.html> (lest 16.02.2011).
- Statistisk sentralbyrå. (2011). *Skogeiernes inntekt, 2009. Færre hadde inntekt fra skogbruk*. Tilgjengelig fra: <http://www.ssb.no/vis/emner/10/04/20/skoginnt/main.html> (lest 16.02.2011).
- Stokkan, J. & Askheim, S. (2010). *Rennebu*. Store norske leksikon.
- Størdal, S. & Lien, G. (2005). Kunde og leverandørtilpasset omsetning av tømmer. En diskusjon om virkemidler og bonusordninger i norsk tømmeromsetning med resultater fra en undersøkelse blant medlemmer i Mjøsen skogeierforening, 10/2005: Østlandsforskning. 98 s.
- Svendsrud, A. (2011). *Avvirkning og avvirkningspolitikk*. www.skogfag.no, 2011, 15.03.
- Swärd, J. (2003). Eiendomsstørrelsens betydning for skogtilstanden. *NIJOS-rapport*, 82-7464-312-7. Ås: Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 13 s.
- Tilley, K. (2007). Årsmøte i Norges skogeierforbund. Samstemt. *Norsk Skogbruk* (6).
- Vik, J. (2009). Samhandling i endring: Om makt og marked i skognæringa, 1/09. Trondheim: Norsk senter for bygdeforskning. 40 s.

Personlige meddelelser:

- Ragnhild Grefstad (2011). *Naturforvalter, Plankontoret*
- Stian Stensland (2010). *Stipendiat UMB*.
- Trond Svanøe-Hafstad (2010). *SB-Skog*.
- Atle Wormdal (2010). *Rådgiver Orkla Landbruk*

Vedlegg 1

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
INSTITUTT FOR NATURFORVALTNING

Tlf.: 64965729
E-post: ole.hofstad@umb.no
Vareadr.: Sørhellinga
Høgskoleveien 12
Ås

Vår ref.:
Deres ref.:
Dato: 7. Januar 2011

Til skogeiere i Rennebu, Meldal og Orkdal kommuner

Jeg studerer skogfag ved Universitetet for Miljø og Biovitenskap, tidligere Norges landbrukshøgskole. Opprinnelig kommer jeg fra Klæbu, men har funnet veien til Meldal der min samboer har tatt over et lite gårdsbruk. Som avslutning på utdannelsen skal jeg gjennomføre et selvstendig forskningsprosjekt, også kalt masteroppgaven, med professor Ole Hofstad som veileder.

De senere år har aktiviteten på eiendommer under 500 mål gått betraktelig ned på landsbasis. Tiden forandrer seg og det gjør også skogeieren. Jeg vil gjerne finne ut hva eiere av små skogeiendommer mener er viktig ved gjennomføring av skogsdrift, kjøp av tjenester knyttet til skogeiendommen og hva ulike faktorer knyttet til eiendommen betyr for den enkelte. I oppgaven ønsker jeg å undersøke dette blant eiere av skogeiendommer opp til 500 mål i kommunene Rennebu, Meldal og Orkdal.

Fra kommunene har jeg fått tilgang til kontaklinformasjon for aktuelle skogeiere til undersøkelsen. Av disse er det gjort et utvalg av skogeiere som mottar et spørreskjema. Hvert spørreskjema er påført et løpenummer. Dette er fordi det ved gjennomføring av slike undersøkelser er av avgjørende betydning at så mange som mulig svarer. Ved å nummerere skjemaene vil jeg kunne sende en påminnelse til deltagerne dersom skjemaet skulle bli avglemt. Opplysninger som gis i undersøkelsen vil kun bli brukt i min masteroppgave. Det vil ikke være mulig å koble det enkelte spørreskjema med hvem som har svart.

Vedlagt ligger spørreskjema og en ferdigfrankert svarconvolutt. Jeg håper du kan finne tid til å svare på denne undersøkelsen og returnere utfylt skjema **innen 2 uker** fra dette er mottatt.

Skulle det være spørsmål er det bare å ta kontakt pr e-post: terje.myrland@student.umb.no eller pr telefon 922 91 877.

Med vennlig hilsen,

Terje Myrland
Student

Ole Hofstad
Professor

Alle som deltar er med i trekning om boka "Skaufolk".

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
POSTBOKS 5003, 1432 ÅS

WWW.UMB.NO
ole.hofstad@umb.no

Tlf. 64965729
Faks 64965802

Vedlegg 2

Nr _____

Til å begynne med vil jeg vite hva skogen betyr for deg.**1. Hvor ofte oppsøker du din skogeiendom?**

- ☐ Hver dag
☐ Ukentlig
☐ Månedlig
☐ Årlig
☐ Sjeldnere
☐ Aldri

2. I hvilken grad er følgende momenter viktig for deg når du oppsøker skogen din?

Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite viktig og 5 er svært viktig.

	Svært lite viktig			Svært viktig			Vet ikke
Turgåing	1	2	3	4	5		☐
Jakt	1	2	3	4	5		☐
Fiske	1	2	3	4	5		☐
Oppleve dyreliv/ planteliv	1	2	3	4	5		☐
Hogge ved/tømmer	1	2	3	4	5		☐
Bær og sopplukking	1	2	3	4	5		☐
Se på skogtilstand/ vurdere tiltak	1	2	3	4	5		☐
Annet	1	2	3	4	5		☐

Hva? _____

3. Hvor stor del av husholdningens inntekter i fjor kom fra skogbruket?

Ca _____ %

Det er flere aktører i markedet som driver med kjøp av tømmer og salg av skogtjenester. Skogbruksledere og andre tømmerkjøpere er representanter for aktørene Allskog, Nortømmer og SB-Skog. Her kommer noen spørsmål om ditt kjennskap til og mening om disse tømmerforhandlerne

4. Har du kjennskap til noen av disse selskapene?

Sett gjerne flere kryss hvis aktuelt.

- ☐ Allskog
☐ Nortømmer
☐ SB-Skog
☐ Jeg kjenner ingen av dem

5. Hvilket inntrykk har du av de forskjellige selskapene?

Sett ring rundt en verdi for hvert selskap. 1 er svært dårlig og 5 er svært bra.

	Svært dårlig			Svært bra			Vet ikke
	1	2	3	4	5		
Allskog	1	2	3	4	5		☐
Nortømmer	1	2	3	4	5		☐
SB-Skog	1	2	3	4	5		☐

6. Hvor ofte hadde du skogfaglig kontakt med tømmerforhandler i fjor (2010)?

- ☐ Aldri
☐ 1 gang
☐ 2 ganger
☐ 3 ganger
☐ Flere enn 3 ganger, hvor mange? _____

7. I hvilken grad er du fornøyd med oppfølgingen du fikk hos tømmerforhandler i fjor?

Sett en ring rundt verdien. 1 er svært dårlig og 5 er svært bra.

	Svært dårlig			Svært bra			Vet ikke
	1	2	3	4	5		
	1	2	3	4	5		☐

8. Hvilken prioritet har følgende når du har kontakt med en tømmerforhandler?

Sett ring rundt verdien. 1 er svært lav prioritet og 5 er svært høy prioritet.

	Svært lav			Svært høy			Vet ikke
	1	2	3	4	5		
Tømmerpris, høy eller lav	1	2	3	4	5		☐
Driftskostnader	1	2	3	4	5		☐
Kostnader ved planting	1	2	3	4	5		☐
Kostnader ved ungsogpleie	1	2	3	4	5		☐
Vegplanlegging/ vedlikehold	1	2	3	4	5		☐
Serviceinnstilling	1	2	3	4	5		☐
Personlige egenskaper	1	2	3	4	5		☐
Tillit til faglig kompetanse	1	2	3	4	5		☐
Annet	1	2	3	4	5		☐

Hvis annet, hva? _____

I din kommune finnes det også en kommunalt ansatt skogbrukssjef (den offentlige veiledningstjenesten). Her kommer noen spørsmål knyttet til skogbrukssjefen og ditt inntrykk av denne.

9. Hvor ofte hadde du skogfaglig kontakt med din skogbrukssjef i fjor?

- ☐ Aldri
☐ 1 gang
☐ 2 ganger
☐ 3 ganger
☐ Flere enn 3 ganger, hvor mange? _____

10. Hvor fornøyd er du med oppfølgingen du fikk hos skogbrukssjef i fjor?

Sett ring rundt verdien som passer best. 1 er svært dårlig og 5 er svært bra.

Svært dårlig			Svært bra		Vet ikke
1	2	3	4	5	☐

11. I hvilken grad er følgende tema viktig å få informasjon om hos skogbrukssjef?

Sett ring rundt verdien som passer best. 1 er svært lite viktig og 5 er svært viktig.

	Svært lite viktig			Svært viktig		Vet ikke
Skogfond (tidl. Skogavgift)	1	2	3	4	5	☐
Skatteregler	1	2	3	4	5	☐
Tilskuddsordninger	1	2	3	4	5	☐
Flerbrukstiltak i skogbruket	1	2	3	4	5	☐
Vern	1	2	3	4	5	☐
Lover og regler	1	2	3	4	5	☐
Vegbygging/ planlegging	1	2	3	4	5	☐
Ulike hogstformer	1	2	3	4	5	☐
Ulike foryngelsesmåter	1	2	3	4	5	☐
Annet	1	2	3	4	5	☐

Hvis annet, hva? _____

12. Skogeiendommen kan dekke mange ulike funksjoner i samfunnet. I hvilken grad er du enig i følgende påstander? Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite enig og 5 er svært enig.

	Svært lite enig			Svært enig			Vet ikke
Skogen skal levere tømmer og ved.	1	2	3	4	5		☐
Skogen er en arbeidsplass.	1	2	3	4	5		☐
Vi må ta vare på skoglandskap og dyreliv.	1	2	3	4	5		☐
Vern all skog!	1	2	3	4	5		☐
Skogen skal forvaltes godt.	1	2	3	4	5		☐
Skal være en bank for uforutsette utgifter eller framtidige investeringer.	1	2	3	4	5		☐
Skogen er et rekreasjonsområde.	1	2	3	4	5		☐
Skogen skal se ut slik den alltid har gjort.	1	2	3	4	5		☐
Et mangfoldig dyre- og planteliv er viktig.	1	2	3	4	5		☐
Skogen sikrer friluftsmuligheter for allmennheten.	1	2	3	4	5		☐
Skogen skal være tilgjengelig for utbygging.	1	2	3	4	5		☐

13. En skog kan også gi deg som eier forskjellige goder. Hvor viktig er følgende goder i forhold til ditt eierskap av skog? Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite viktig og 5 er svært viktig.

	Svært lite viktig			svært viktig			vet ikke
Skogen er et investeringsobjekt	1	2	3	4	5		☐
Inntekt fra salg av tømmer, ved, flis og lignende	1	2	3	4	5		☐
Tre/tømmer/brensel til husbehov	1	2	3	4	5		☐
Inntekt fra jakt	1	2	3	4	5		☐
Et sted å dyrke jakt som min hobby	1	2	3	4	5		☐
Bi-gesjæft for meg selv	1	2	3	4	5		☐
Skogen er familiens arvegods	1	2	3	4	5		☐
Min identitet som "skogeier"	1	2	3	4	5		☐
Det er min hobby å stelle skogen	1	2	3	4	5		☐
Annen hobby (f.eks tur, plukke bær/sopp)	1	2	3	4	5		☐
Skogens landskapsestetiske verdi	1	2	3	4	5		☐
Tomter for fritidsbolig for meg selv eller for salg	1	2	3	4	5		☐
Skogen gir meg ingen goder	1	2	3	4	5		☐
Skogen er et nødvendig onde	1	2	3	4	5		☐

I denne delen vil jeg gjerne vite hva som er av betydning hvis du skal gjennomføre skogsdrift eller kjøpe tjenester knyttet til skogeiendommen.

14. For at du skal gjennomføre en hogst, i hvilken grad er følgende momenter viktig for deg? Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite viktig og 5 er svært viktig.

	Svært lite viktig			Svært viktig			Vet ikke
	1	2	3	4	5		☐
Tømmerpris	1	2	3	4	5		☐
Driftskostnader	1	2	3	4	5		☐
Hogstform, flate- eller plukkhogst	1	2	3	4	5		☐
Utseende etter hogst	1	2	3	4	5		☐
Ønske om jevn inntekt	1	2	3	4	5		☐
Uforutsette utgifter	1	2	3	4	5		☐
Tilskuddsordninger (plantning, drift i bratt terreng)	1	2	3	4	5		☐
Skogbruksleder er tilgjengelig	1	2	3	4	5		☐
Skogbruksleder kontakter deg	1	2	3	4	5		☐
Du kontakter skogbruksleder	1	2	3	4	5		☐
Mulighet for samarbeid med nabo(er)	1	2	3	4	5		☐
Det er min plikt å hogge	1	2	3	4	5		☐
Andre	1	2	3	4	5		☐

Hvis andre, hva? _____

15. Hvilke tjenester, hvis aktuelt og i hvilken grad er de interessante for deg å kjøpe av andre? Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite aktuelt og 5 er svært aktuelt.

	Svært lite aktuelt			Svært aktuelt			Vet ikke
	1	2	3	4	5		☐
Hogst	1	2	3	4	5		☐
Tynning	1	2	3	4	5		☐
Planting	1	2	3	4	5		☐
Ungskogpleie	1	2	3	4	5		☐
Skogbruksplanlegging	1	2	3	4	5		☐
Gjødsling	1	2	3	4	5		☐
Viltregistrering	1	2	3	4	5		☐
Markberedning	1	2	3	4	5		☐
Stammekvisting	1	2	3	4	5		☐
Utredning av alternative inntektsformer	1	2	3	4	5		☐
Vegplanlegging	1	2	3	4	5		☐
Langsiktig forvaltning av skogen	1	2	3	4	5		☐
Økonomisk rådgivning/kapitalforvaltning.	1	2	3	4	5		☐
Annet	1	2	3	4	5		☐

Hvis annet, hva? _____

16. Har du planer om hogst for salg i år?

☐ Ja ☐ Nei ☐ Vet ikke

17. Hvis ja, hvordan har du tenkt å gjennomføre hogsten?

- ☐ Hogge og kjøre ut tømmeret selv
☐ På egen hånd leie inn entreprenør til å gjennomføre drifta
☐ Få andre til å leie inn entreprenør
☐ Vet ikke

18. Hvordan vektlegger du ulike faktorer ved valg av hvem (Allskog, Nortømmer eller SB-Skog) som skal stå for eventuelle tiltak?

Sett ring rundt verdien. 1 er svært lite viktig og 5 er svært viktig

	Svært uviktig			Svært viktig		Vet ikke
	1	2	3	4	5	☐
Tidligere kundeforhold	1	2	3	4	5	☐
Pris på tjenesten	1	2	3	4	5	☐
Kvalitet på det som blir gjort	1	2	3	4	5	☐
Omdømme til forhandleren	1	2	3	4	5	☐
Andre skogeieres erfaringer	1	2	3	4	5	☐
Kjennskap til firma	1	2	3	4	5	☐
Informasjon om hva som skal gjøres.	1	2	3	4	5	☐
Medlemskap i skogeierandelslaget	1	2	3	4	5	☐
Fordeler ved bruk av skogfond	1	2	3	4	5	☐
Bryr meg ikke om det, bare det blir gjort	1	2	3	4	5	☐
Annet, evt hva? _____						

Til slutt vil jeg vite litt om deg og din bakgrunn.

19. I hvilket år er du født?

Skriv årstall: _____

20. Er du kvinne eller mann?

☐ Kvinne ☐ Mann

21. I hvilken kommune eier du skog? Flere kryss mulig.

- ☐ Rennebu
☐ Meldal
☐ Orkdal

22a. Bor du i samme kommune som du eier skog?

☐ Ja ☐ Nei ☐ Eier skog både i bostedskommune og annen kommune.

22b. Hvis Ja på forrige spørsmål: Bor du på bruket/eiendommen du har skog?

☐ Ja ☐ Nei

23. Har du skogbruksplan?

☐ Ja ☐ Nei ☐ Vet ikke

24. Hvor stort areal produktiv skog har du?

Skriv ca antall dekar: _____

☐ Vet ikke

25. Når overtok eller kjøpte du din skogeiendom?

Skriv årstall: _____

26. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- ☐ Grunnskole eller tilsvarende
- ☐ Videregående skole/ fagskole inkl. landbruksskole
- ☐ Videregående skole/allmennfag/gymnas
- ☐ Universitet/ Høyskole
- ☐ Annet
- ☐ Ingen utdanning

27. Er noe eller deler av denne utdannelsen innen skogbruk?

☐ Ja ☐ Nei

28. Hvilke av disse passer best for deg?

- ☐ Lønsmottager
- ☐ Skogeier
- ☐ Gårdbruker
- ☐ Annet _____

Takk for at du tok deg tid til å svare!

Vedlegg 3

nyheter

Sør-Trøndelag Onsdag 05. januar 2011 | 9

Spør skogbrukerne

Hva skal til for å få eiere av mindre skogeiendommer til å hogge og drive skogen sin?

MARTE MONA
marthe.mona@avis-sf.no 952 52 252

Det lurer Terje Myrland på. Han holder på med masteroppgave i skogfag ved Universitetet for Miljø og Biovitenskap på Ås. Han sender i disse dager ut ei spørreundersøkelse til 500 skogiere i Rennebu, Meldal og Orkdal. Felles for disse skogterne er at de har eiendommer på under 500 mål, noe som regnes som små eiendommer i skogbruksammenheng. På landsbasis har aktiviteten på slike eiendommer gått kraftig ned.

Mye tømmer

– Når det blir så små eiendommer, er det forholdsvis små verdier for den enkelte. Kanskje har de en annen bakgrunn. Før var dette aktive gårdsbruk, nå er de gjerne lønsmottakere og kan ha fjerna seg fra primærnæringa. Det er fryktelig mange eiendommer, og det står utrolig mye tømmer på dem, sier Myrland.

Han tror mye handler om

informasjon til skogierne, og vil prøve å finne ut hva det er de savner.

Kommersielle aktører

– Jeg vil finne ut hva en kommersiell tilbyder av skogtjenester kan tilby eiere av mindre skogeiendommer for å få til en hogstavgjørelse. Hva er viktig for valget av hvem som får jobben, og hva savner skogierne, sier Myrland. Han sier det blir mindre av offentlig veiledningstjeneste i skogbruket, og skogsjefene blir det færre av.

Derfor må kanskje Allskog og andre kommersielle aktører tilby skogierne noe av det samme. Ikke bare hogge ut, men informere skogbrukeren om muligheter ved alternative driftsformer og hvilke konsekvenser de fører med seg, både økonomisk og ut fra et miljøperspektiv.

Håper på svar

Myrland håper på at så mange som mulig av de 500 skogierne som i disse dager får spørreskjemaet i posten, vil svare. Han skal levere masteroppgaven sin i mai, og lover å komme tilbake for å fortelle hva han har funnet ut.

Terje Myrland holder på med sin master i skogfag ved Universitetet på Ås, og sender i disse dager ut ei spørreundersøkelse til 500 skogbrukere i distriktet.